
Til: Lars Thøgersen (lth@sim.dk), Familier (Familieret@sim.dk)
Fra: Henriette Fagerberg Erichsen (hfe@advokatsamfundet.dk)
Titel: Sv: Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det njura@au.dkye familieretlige system (revideret udgave) (Sagsnr.: 2020 - 3)
Sendt: 05-02-2020 15:51

Tak for henvendelsen.

Advokatrådet har besluttet ikke at afgive høringssvar.

Med venlig hilsen

ADVOKATSAMFUNDET
RÉTSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET

Henriette Fagerberg Erichsen
Sekretær

Advokatsamfundet, Kronprinsessegade 28, 1306 København K
D +45 33 96 97 28
hfe@advokatsamfundet.dk - www.advokatsamfundet.dk

Til: Udsendelse fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forho (dpudsend@sm.dk)
Cc: Lars Thøgersen (lth@sim.dk), landsforeningen@plejefamilierne.dk (landsforeningen@plejefamilierne.dk), Elsebeth Jensen (eje@sim.dk), Regelpost (regelpost@sim.dk), Lars Simonsen (lass@sim.dk)
Fra: Lovekspeditionen (publikationer@sim.dk)
Titel: Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det njura@au.dkye familieretlige system (revideret udgave)
Sendt: 04-02-2020 13:32

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sim@sim.dk

-
-
J.nr. 2019 - 4803

Dato 04.02.2020

Til høringsparterne

Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system (revideret udgave)

Med venlig hilsen
Lars Simonsen

Østre Landsret
Præsidenten

Den 05/02-2020
J.nr. 40A-ØL-18-20
Init: cr

Social- og Indenrigsministeriet
Sendt pr. mail til lth@sim.dk og familieret@sim.dk

Social- og Indenrigsministeriet har ved brev af 4. februar 2020 (Sagsnr. 2019-4803) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Børst Petersen

Forhandlings
fællesskabet

Til
Social og indenrigsministeriet
lth@sim.dk og familieret@sim.dk

Aktivitetsnr.: 20-0052.5.
LSJ
Direkte tlf.nr.: 3347 0616
13. februar 2020

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Forhandlingsfællesskabet har ved mail af 4. februar 2020 modtaget høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.), med frist for eventuelle bemærkninger den 4. marts 2020.

Forhandlingsfællesskabet har ikke bemærkninger til udkast til de foreslåede lovændringer.

Forhandlingsfællesskabet henviser til eventuelle høringssvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne samt fra Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Nanna Kolze

Til: Lars Thøgersen (lth@sim.dk)
Cc: Familieret (Familieret@sim.dk)
Fra: Elsa Magnussen (elsa.magnussen@amr.fo)
Titel: SV: Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system (revideret udgave)
Sendt: 13-02-2020 14:54
Bilag: image002.wmz;

Til Social- og Indenrigsministeriet

Almannamálaráðið har fået udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system (revideret udgave) i høring.

Almannamálaráðið har ingen bemærkninger til udkastet.

Vinarliga/Sincerely

Elsa Magnussen

Fulltrúi/Head of Section

Almannamálaráðið/Ministry of Social Affairs
Eirargarður 2 • 100 Tórshavn • Faroe Islands
Tel. +298 304000 • Direct +298 734058
elsa.magnussen@amr.fo • www.amr.fo

Fra: Lovekspeditionen <publikationer@sim.dk>

Sendt: 4. februar 2020 12:32

Til: Udsendelse fra Børne -og Socialministeriet <dpudsend@sm.dk>

Cc: Lars Thøgersen <lth@sim.dk>; landsforeningen@plejefamilierne.dk; Elsebeth Jensen <eye@sim.dk>; Regelpost <regelpost@sim.dk>; Lars Simonsen <lass@sim.dk>

Emne: Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det njura@au.dk nye familieretlige system (revideret udgave)

Social- og Indenrigsministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sim@sim.dk

-

-

J.nr. 2019 - 4803

Dato 04.02.2020

Til høringsparterne

Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system (revideret

udgave)

Med venlig hilsen
Lars Simonsen

Vestre Landsret
Præsidenten

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til lth@sim.dk; familieret@sim.dk

J.nr. 40A-VL-17-20
Den 19/02-2020

Social- og Indenrigsministeriet har ved brev af 4. februar 2020 (sagsnr. 2019-4803) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Helle Bertung

Til: Lars Thøgersen (lth@sim.dk)
Cc: Familieret (Familieret@sim.dk)
Fra: Stig Nørskov-Jensen (snj@Domstol.gl)
Titel: VS: Høring over udkast til lovforslag om opfølgning på det nye familieretlige system (REVIDERET UDGAVE) - Frist: 4. marts 2020
Sendt: 21-02-2020 17:10

Ved en e-mail af 4. februar 2020 har Social- og Indenrigsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til revideret udgave af lovforslag til opfølgning på det nye familieretlige system.

Jeg skal i den anledning på vegne af Retten i Grønland oplyse, at retten ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Der henvises til j.nr. 2019-4803.

Stig Nørskov-Jensen

Administrerende dommer

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik/Retten i Grønland

Jens Kreutzmannip Aqqutaa 1
Postboks 1220
3900 Nuuk

Oqa./Tlf. (+299) 36 39 20

Mobil. (+299) 55 67 44

snj@domstol.gl

www.domstol.gl

Fra: Stig Nørskov-Jensen **På vegne af** Post Rig

Sendt: 6. november 2019 17:32

Til: 'Lars Thøgersen' <lth@sim.dk>

Cc: 'familieret@sm.dk' <familieret@sm.dk>

Emne: SV: Høring over udkast til lovforslag om opfølgning på det nye familieretlige system (Frist: 7. november 2019)

Ved en e-mail af 9. oktober 2019 har Social- og Indenrigsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger vedrørende lovforslag til opfølgning på det nye familieretlige system.

Jeg skal i den anledning på vegne af Retten i Grønland oplyse, at retten ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Der henvises til sagsnr. 2019-4803.

Stig Nørskov-Jensen

Administrerende dommer

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik/Retten i Grønland

Jens Kreutzmannip Aqqutaa 1
Postboks 1220
3900 Nuuk

Oqa./Tlf. (+299) 36 39 20

Mobil. (+299) 55 67 44

snj@domstol.gl

www.domstol.gl

Fra: Lars Thøgersen <lth@sim.dk>

Sendt: 9. oktober 2019 06:10

Emne: Høring over udkast til lovforslag om opfølgning på det nye familieretlige system (Frist: 7. november 2019)

Høringsparterne

Social- og Indenrigsministeriet sender hermed udkast til forslag til Lov om ændring af lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.) i høring. Der henvises til vedlagte fortegnelse over de myndigheder og organisationer m.v., der høres over lovudkastet.

Ministeriet skal anmode om, at eventuelle bemærkninger er ministeriet i hænde **senest torsdag den 7. november 2019**.

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til lth@sm.dk med kopi til familieret@sm.dk. Ministeriet anmoder om, at bemærkninger ikke fremsendes både med brevpost og mail.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede på telefon 41 85 12 03.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen

Chefkonsulent/Legal advisor

Familier

Mobil: +45 41 85 12 03

E-mail: lth@sm.dk

The Ministry for Children and Social Affairs

Holmens Kanal 22

1060 København K

Telefon: 33 92 93 00

www.socialministeriet.dk

[Twitter](#) [Linkedin](#)

[Sådan behandler vi dine personoplysninger](#)

Viggo Bækgaard, Vamdrupvej 10 E, 2610 Rødovre
mail: vb@boernogsamvaer.dk – tlf. 40 83 19 20

Rødovre, den 28. februar 2020

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal
1060 København K

sendt pr. mail lth@sim.dk og familieret@sim.dk

Vedr. j. nr. 2019 – 4803 – Høring over udkast til lov om ændring af forældreansvarsloven med flere.

Tak for udkast til diverse lovændringer.

Landsforeningen Børn og Samvær kan tilslutte sig de centrale ændringer, som vedrører vores interesseområde. Forslaget om ophævelse af såvel tvungen delt bopæl som bestemmelserne om refleksionsperiode og begrundelsen herfor dækker fuldt ud vore holdninger til området.

Vi er således helt på linje med de øvrige fag- og interesseorganisationer, der har udtalt sig mod de gældende regler.

Vi ser dette forslag som et nødvendigt tiltag til ophævelse af bestemmelser, der var udtryk for ren politisk symbolpolitik.

Med venlig hilsen

Landsforeningen Børn og Samvær

Viggo Bækgaard
Formand og Talsmand
advokat (H)

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

CVR: 40636234
komiteen@komiteen.dk

komiteen.dk

Tina Thranesen
tina@thranesen.dk
Martin Iversen Christensen
iverchrist@gmail.com
Søren Laursen
soren@laursen.com

Facebook & Twitter: @lgbtkomiteen

1. marts 2020

Social- og Indenrigsministeriet
Att.: Lars Thøgersen
lth@sim.dk

Kopi til familieret@sim.dk

Høring over udkast af 4. februar 2020 til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

LGBT komiteen takker for tilsendelse af det reviderede udkast til lovforslaget. Som bekendt indsendte komiteen bemærkninger til det første udkast. Her fremførte vi tre forhold: Anerkendelse af familiepositioner i forbindelse med overførsel af forældremyndighed, internationale regler ved børnebortførelser og ændring af navneloven.

Overførsel af forældremyndighed

LGBT komiteen ønsker at fastholde sine forslag fremsat i høringssvaret til første udkast.

Vi er klar over, at vores forslag til ændring af § 4, nr. 3 (§ 4, nr. 1 i første udkast) med tilføjelse af en passus om mænd, der har givet tilsagn til medmoderskab jf. børnelovens § 27 a, stk. 2, er en substantiel ændring, der giver mænd i denne position nye rettigheder. Det er dog rettigheder, som vi mener, er vigtige for forældre og børn, hvorfor vi også finder det meningsfuldt at tage dem med, når børneloven alligevel foreslås revideret.

I modsætning hertil finder vi ikke, at være ændringsforslag til § 4, nr. 4 (§ 4, nr. 2 i første udkast) er substantielt, da det blot laver en præcisering i forhold til ordet 'andre'. Bestemmelsen siger grundlæggende i sin nuværende form, at enhver kan ansøge om forældremyndigheden, men en efterlevende forælder fremhæves. Dersom regeringen ikke ønsker at tilføje det i børneloven, bør det i det mindste anføres i bemærkningerne, at en mand, der efter børnelovens § 27 a, stk. 2 har fraskrevet sig forælderskabet, kan være omfattet af ordet 'andre'.

Børnebortførelse

LGBT komiteen har forståelse for, at Danmark har begrænsede muligheder for at gøre dansk rets anerkendelse af forældrepar af samme køn gældende overfor lande, der ikke anerkender sådanne forældrepar. Men, da det er et problem, vi er stødt på, så finder vi det hensigtsmæssigt at gøre opmærksom herpå og foreslå en hensigtsmæssig lovændring, når området diskuteres.

Navneloven

Det første udkast til lovforslaget indeholdt en rettelse til navneloven – en sproglig korrigerende af ordet 'transseksuelle' til 'transkønnede' i § 4, stk. 4.

LGBT komiteen fandt forslaget utilfredsstillende og foreslog i stedet at indføre regler i navneloven svarende til reglerne om juridisk kønsskifte som anført i § 3, stk. 6 i CPR-loven – dog uden refleksionsperiode.

I dette udkast er forslaget taget ud. Departementet har overfor LGBT komiteen oplyst, at det skyldes, at de indså, at man ikke blot kunne foretage en isoleret sproglig ændring, men at der må andre og betydelige ændringer til. Da området allerede er genstand for en tværministeriel arbejdsgruppe, der ser på LGBTI-relaterede uligheder i lovgivningen, og da dette udkast har en række vigtige og færdigudredte områder, besluttedes det, at udelade punktet.

LGBT komiteen finder det udmærket, at den i første udkast foreslåede løsningsmodel bortfalder, men forventer derfor også, at regeringen vil fremsætte forslag til ændring af navneloven fx efter den model, vi har foreslået – senest, når den tværministerielle arbejdsgruppe har færdiggjort sit arbejde.

Med venlig hilsen

LGBT komiteen

Tina Thranesen

Søren Laursen

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

CVR: 40636234
komiteen@komiteen.dk

komiteen.dk

Tina Thranesen

tina@thranesen.dk

Martin Iversen Christensen

iverchrist@gmail.com

Søren Laursen

soren@laursen.com

Facebook & Twitter: @lgbtkomiteen

Onsdag den 7. november 2019.

Social- og Indenrigsministeriet
Att.: Lars Thøgersen
lth@sm.dk, cc: familieret@sm.dk

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

LGBT komiteen takker for det tilsendte høringsmateriale og fremsender hermed sine bemærkninger.

LGBT komiteen er overordnet set tilfreds med de foreslåede rettelselser, præciseringer og ændringer, der er foreslået i udkastet til lovforslaget, idet vi dog har bemærkninger til enkelte punkter.

Overførsel af forældremyndighed

Lovforslaget indeholder bestemmelser om overførsel af forældremyndighed fx ved dødsfald. Den foreslåede ændring, § 4, nr. 1, giver mulighed for, at en forældremyndighedshaver, der ikke er forælder til barnet, kan aftale fælles forældremyndighed med en af barnets forældre, som hverken er forældremyndighedsindehaverens ægtefælle eller samlever. Dette kan være relevant i regnbuefamilier, fx i en situation, hvor et par bestående af to kvinder har fået et barn med en mand, og hvor den fødende kvinde og manden er registreret som forældre, mens kvinderne har fælles forældremyndighed. Hvis eksempelvis den fødende kvinde dør, kan hendes partner med den foreslåede ordning aftale fælles forældremyndighed med manden.

Dette er meget relevant, da denne familieform er almindeligt forekommende, og da barnet ofte i praksis lever i en slags tokenefamilie med såvel kvinderne og manden og dennes eventuelle partner som de facto-forældre.

Mange familier af denne form har imidlertid valgt at benytte børnelovens § 27 a, stk. 2 til at registrere den fødende kvindes kvindelige partner som medmor. Fra barnets synsvinkel er der ingen forskel – der er stadig tre eller fire de facto-forældre. Men i den samme situation som netop omtalt, vil den mand, der ved en skriftlig erklæring har tiltrådt det juridiske medmoderskab, ikke kunne tildeles forældremyndighed med den foreslåede ordning. Manden er typisk i udgangspunktet barnets genetiske far.

Derfor foreslår LGBT komiteen, at der indføres et ekstra punkt, som tilgodeser en mand i denne situation. Lovforslagets § 4, nr. 1

1. I § 13, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Endvidere kan en forældremyndighedsindehaver og en af barnets forældre aftale at have fælles forældremyndighed.«

foreslås ændres til

1. I § 13, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»En forældremyndighedsindehaver og en af barnets forældre kan aftale at have fælles forældremyndighed. Endvidere kan en forældremyndighedsindehaver og en mand, der ved skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har tiltrådt medmoderskab, indgå aftale om at have fælles forældremyndighed.«

I forlængelse heraf ønskes indsat en præcisering i lovforslagets § 4, nr. 2 vedrørende en mand, der ved skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har tiltrådt medmoderskab. Ganske vist kunne han falde ind under forslaget "andre", men ligesom en efterlevende forælder fremhæves som havende en særlig position, ønsker LGBT komiteen også, at en mand i denne position fremhæves.

LGBT komiteen foreslår derfor følgende ændring af udkastets § 4, nr. 2 om ændring i forældreansvarsloven.

2. § 15, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Dør en forælder, der har forældremyndigheden alene, træffes der afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden. En efterlevende forælder og andre kan anmode om forældremyndigheden. Er der fælles forældremyndighed, og dør begge forældre, finder 1. og 2. pkt. tilsvarende anvendelse.«

ændres til

2. § 15, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Dør en forælder, der har forældremyndigheden alene, træffes der afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden. En efterlevende forælder, en mand, der ved erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har tiltrådt medmoderskab, og andre kan anmode om forældremyndigheden. Er der fælles forældremyndighed, og dør begge forældre, finder 1. og 2. pkt. tilsvarende anvendelse.«

I bemærkningerne til lovforslaget i afsnit 2.1.2.2.1. *Forældremyndighed ved dødsfald* foreslår LGBT komiteen, at der efter "f.eks. den afdøde forældremyndighedsindehavers samlever" inddrages "eller en mand, der gennem skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har fraskrevet sig forælderskabet til barnet", således at teksten bliver:

Nogle af dødsfaldssagerne indeholder en partstvist, men blandt dem vil der være sager, hvor der ikke er tvivl om, hvem der skal have forældremyndigheden. Det drejer sig bl.a. om sager, hvor der er afholdt en samtale med barnet, der klart og utvetydigt har givet udtryk for, hvem det ønsker som forældremyndighedsindehaver, samt sager, hvor den ene ansøger gennem længere tid har haft en nær tilknytning til barnet, f.eks. den afdøde forældremyndighedsindehavers samlever eller en mand, der gennem skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har fraskrevet sig forælderskabet til barnet, og den anden ansøger kun i begrænset omfang har haft kontakt med barnet. Der er således ikke noget til hinder for, at sådanne sager kan afgøres af Familieretshuset.

Børnebortførelse

For børn, der har to juridiske forældre af samme køn, gør der sig særlige forhold gældende i forhold til børnebortførelse. Barnet vil i Danmark have to forældre, mens det i lande, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, kun vil have én forælder. Dette har konsekvenser.

1) Hvis et barn af et par af samme køn bortføres fra Danmark til et land, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, bliver parten i Danmark ikke anerkendt som part i det land, barnet er bortført til, hvorfor barnet ikke kan udleveres til parten i Danmark i medfør af Haagerkonventionen.

2) Hvis et barn, der i Danmark anses for at have to juridiske forældre af samme køn, bortføres til Danmark fra et land, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, vil en tilbagegivelse betyde, at barnet mister en forælder.

Dette står i kontrast til bemærkningerne til lovforslaget (afsnit 2.3.1.1):

Formålet med konventionen er at sikre, at bortførte børn tilbagegives således, at afgørelsen om uenigheden mellem forældrene om forældreansvaret i forhold til barnet kan blive afgjort til barnets bedste i det land, hvor barnet boede på bortførelsestidspunktet. Det må således ikke være muligt for en forælder at bortføre et barn til et andet land, hvor den pågældende forælder har bedre muligheder for få forældreansvaret over barnet.

LGBT komiteen opfordrer regeringen til at overveje, hvordan man sikrer børn med forældre af samme køn i forhold til bortførelse:

- Der kunne indsættes et forbud mod udlevering til stater, der ikke anerkender forældrepar af samme køn.
- Afgørelser om midlertidig forældremyndighed i bortførelsessager efter § 27 i forældreansvarsloven kunne opretholdes, såfremt bortførelse til et land, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, er lykkedes.

LGBT komiteens bekymringer er begrundet i en konkret sag, hvor et barn er bortført fra Danmark til Bulgarien.

Navneloven

I udkastet foreslås:

1. I § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt., og § 13, stk. 3, ændres »transseksuelle« til: »transkønnede«.

LGBT komiteen vil indledningsvis citere fra navnevejledningen (VEJ nr. 9040 af 18. januar 2019) udstedt af det daværende Børne- og Socialministerie den 20. marts 2019.

Et grundlæggende princip i navneloven er, at en persons navn i første række er et privat anliggende, og kun i anden række er et spørgsmål, som samfundet har interesse i at regulere. Den enkelte bør således som udgangspunkt have ret til selv at bestemme sit navn, medmindre der er stærke grunde til at hindre den pågældende heri.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=208207>

LGBT komiteen finder, at både de nuværende regler og de foreslåede ændringer i navneloven for transpersoner strider mod dette grundlæggende princip og er unødigt bureaukratiske og omkostningstunge.

LGBT komiteen foreslår derfor følgende ændring af udkastets § 6 om ændring i navneloven.

”1. I § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt., og § 13, stk. 3, ændres »transseksuelle« til: »transkønnede«”

ændres til:

1. I § 4, stk. 4, slettes 2. pkt.: ”Bestemmelsens 2. pkt. giver dog social- og indenrigsministeren mulighed for at fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelser herfra.”

2. I § 7, stk. 3, slettes 2. pkt.: ”Social- og indenrigsministeren kan endvidere fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i stk. 2.”

3. I § 13, slettes stk.3: ”Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om, at personer, der er transseksuelle eller ganske må ligestilles hermed, ikke er omfattet af forbuddet i stk. 2.”

4. Efter § 15 indsættes som ny paragraf:

”§ 15 a. Der kan gøres undtagelse fra bestemmelserne i § 4, stk. 4, § 7, stk. 2 og § 13, stk. 2, om at et navn ikke må betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet, når ansøgningen om navneændringen ledsages af en skriftlig erklæring om, at navneønsket er begrundet i en

oplevelse af at tilhøre det andet køn. For børn og unge under 15 år kræves forældrenes/værgens samtykke.

Stk. 2. Sådanne ansøgninger om navneændring indgives til og behandles af personregisterføreren i sognet. I de sønderjyske landsdele indgives de til og behandles af personregisterføreren i kommunen."

Som følge af ovennævnte ændringsforslag foretages følgende konsekvensændring i navneloven.

5. I § 16, stk. 2 indsættes "§ 15, stk. 2" før "§ 16, stk. 2, 1. pkt."

LGBT komiteens bemærkninger til ændringsforslaget.

LGBT komiteens ændringsforslag giver den enkelte person ret til navneskift på samme måde, som da det i 2014 blev muligt for en person, som oplever sig som tilhørende det andet køn efter skriftlig ansøgning at få et nyt personnummer (såkaldt juridisk kønsskifte).

LGBT komiteen finder, at det er et privat anliggende for en person at få ændret sit navn, så det kønsligt svarer til det køn, den pågældende oplever sig som tilhørende.

Der findes endvidere ikke forhold, som gør, at det offentlige har interesse i at regulere sådanne navneændringer unødigt bureaukratisk.

LGBT komiteen finder det derfor ikke betænkeligt at give den enkelte person ret til at få ændret sit navn, så det kønsligt svarer til det køn, den pågældende oplever sig som tilhørende.

LGBT komiteen vil også fremhæve, at de foreslåede ændringer udgør en stor besparelse for det offentlige, da der ikke skal indhentes erklæringer fra det multidisciplinære team ved henholdsvis Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital, om ansøgeren er transseksuel (transkønnet i udkastets ændringsforslag) eller ganske må ligestilles hermed.

LGBT komiteen bemærker, at ændringsforslaget ikke ændrer ved bestemmelserne om navngivning af nyfødte. Ændringsforslaget har alene betydning for personer, som ønsker at ændre et allerede givet navn.

Derfor er der også i ændringsforslaget om indsættelse af en § 15 a i sidste led anført, at for børn og unge under 15 år kræves forældrenes/værgens samtykke. Aldersgrænsen på 15 år anvendes i forvejen i mange sammenhænge.

LGBT komiteen bemærker, at der i transkredse er uenighed om betydning af ordet/begrebet "transkønnet". Nogle finder, at "transkønnet" er en fællesbetegnelse omfattende både transvestitter og transseksuelle, medens andre ønsker, at "transkønnet" erstatter ordet "transseksuel", som de finder seksualiserende på grund af ordets endelse.

LGBT komiteen bemærker endvidere, at ved udarbejdelsen af Sundhedsstyrelsens vejledning "Sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold. VEJ nr. 9658 af 16. august 2018" blev ordene "transseksuel", "transvestit", "transperson" og "transkønnet" bevidst undgået. Vi medvirkede selv ved udarbejdelsen.

LGBT komiteens ændringsforslag imødegår definitionsproblemerne, idet det slet ikke bruger "trans-ord", hvilket overordnet er en fordel, da transpersoner dermed ikke kommer til at fremstå som en marginaliseret gruppe, der skal tages særlige hensyn til.

Generelle lovbestemmelser, der ligestiller transpersoner med den øvrige befolkning, er bedre end særbestemmelser alene gældende for transpersoner.

Med venlig hilsen
LGBT komiteen

Søren Laursen

Tina Thranesen

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Familieretshuset
Storetorv 10
6200 Aabenraa

Telefon: 7256 7000
Skriv til os via borger.dk
www.familieretshuset.dk

EAN-Nr. 5798000362222

Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det familieretlige system (revideret udgave)

Familieretshuset har ingen bemærkninger til det fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen

Rikke Hinrichsen
direktionsassistent

Dato:
02-03-2020

Direktion

Sagsnr.:
2020-22980

Sagsbehandler:
Rikke Hinrichsen

Til: Social- og Indenrigsministeriet

Dato: 02.03.2020

Høringssvar vedr. høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Børne- og Kulturchefforeningen kan bakke op om de foreslåede ændringer til Forældreansvarsloven m.fl. Børne og Kulturchefforeningen finder, at det er positivt at ophæve bestemmelsen om delt bopæl, da det, som det også er nævnt i bemærkningerne, kan være konfliktoptrappende og påvirke børnenes trivsel. Børne- og Kulturchefforeningen anerkender, at der er tale om en kompleks lovgivning, og at det er naturligt, at der efter en periode vil være behov for sådanne justeringer, som der er foreslået.

Børne og Kulturchefforeningen ønsker, at der fortsat er tæt opfølgning af, hvilke påvirkninger lovene har i forhold til børn og unge. Her tænkes især på de udfordringer, der kan være ved delt forældremyndighed.

Med venlig hilsen

Anne Vang Rasmussen
formand for BKF

Helle Støve
Formand for Børne- og Familienetværket

Eventuelle henvendelser til:

Formand for bestyrelsen Anne Vang Rasmussen, anr3@balk.dk

Formand for Børne- og Familienetværket Helle Støve, hvst@favrskov.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att. Lars Thøgersen

Mail: lth@sim.dk
Cc: familieret@sim.dk

København d. 3. marts 2020

J.nr. 2019-4803

Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system (revideret udgave). (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden m.v.)

Hermed fremsender Mandecentret hørings svar som anmodet per e-mail af 4. februar 2020. Mandecentret vil i det følgende koncentrere vores hørings svar om de forslag til ændringer, der berører dels refleksionsperioden inkl. bestemmelsen om tvungen delt bopæl, dels tilbuddene til forældre om rådgivning og digitale forløb. I kommentarerne går vi frem efter selve lovforslagets inddeling med de dertil hørende "Almindelige bemærkninger" og "Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser". Vi begynder dog med en mere generel kommentar.

Kommentar til "Resumé" og til "Almindelige bemærkninger", 1. Indledning:

Det nævnes, at formålet med refleksionsperioden var "at sikre ro om barnet i perioden lige efter en samlivsophævelse". Det er vores opfattelse, at man med den foreslåede afskaffelse af refleksionsperioden ikke har taget hånd om den problematik, som refleksionsperiodens indførelse var et forsøg på at afhjælpe. Der er altså en reel risiko for, at refleksperiodens afskaffelse vil indebære en tilbagevenden til tidligere tiders tilstand og dens uro om barnet.

Mandecentret har noteret sig, at forslagsstillerne mener at kunne forebygge en del af uroen om barnet i perioden lige efter samværsophævelsen ved fortsat at lade de støttemuligheder stå åbne, som blev indført med familieretsreformen – dengang dels som krav til gifte forældre, dels som tilbud til ugifte forældre - nemlig adgang til digitale læringsforløb og rådgivnings- og afklaringsamtaler. Disse muligheder foreslås nemlig opretholdt "som generelle tilbud til alle forældre, der bryder med hinanden". Men dels må det anses for usandsynligt, at dette tilbud vil blive udnyttet i samme udstrækning, når det er frivilligt, som når det er et krav. Og desuden forekommer det af lovforslagets tekst usikkert, at der faktisk bliver tale om **generelle** tilbud til **alle** forældre, der bryder med hinanden. (Se nærmere herom i kommentaren til § 1, nr. 5 nedenfor.)

Det er Mandecentrets indtryk, at forslagsstillerne meget prisværdigt har lyttet til de negative tilbagemeldinger på refleksionsperioden og det digitale læringsforløb og ønsket at handle hurtigt for at afhjælpe de påpegede problemer. Men der har jo også været positive virkninger af refleksionsperioden. 122 par valgte således at blive sammen efter refleksionsperioden og det krævede digitale forløb, dvs. 8% af dem, der havde søgt skilsmisse. Herudover må det formodes, at også en del af de resterende 92%, som gennemførte forløbet, har lært at forstå deres børns situation i skilsmissen og værdien af samarbejdet med den anden forælder bedre undervejs. Man kan spørge sig, om disse gode virkninger ville være blevet opnået for alle de pågældende børn, hvis gennemgangen af det digitale læringsforløb havde været frivilligt?

Intentionerne bag den omfattende familieretsreform er gode. Det er i sig selv positivt, at lovgiver ønsker at udbedre forhold, der har vist sig at have modsat effekt af intentionerne, og at man i den sammenhæng lytter til aktører, der har erfaring med, hvordan reformen virker i praksis. Mandecentrets erfaring tilsiger dog, at der er brug for andre og større forbedringer end dem, der ønskes gennemført med det foreliggende lovforslag, hvis formålet med reformen skal realiseres. Det ser vi frem til at måtte arbejde med på i den kommende tid.

Kommentarer til lovforslagets enkelte bestemmelser:

§ 1

5. Det anføres i "Almindelige bemærkninger" 2.1.3 (vores fremhævelser), at "forslaget om at opretholde tilbuddene om et digitale forløb og om en rådgivnings- og afklaringsamtale som **generelle tilbud til alle forældre** kræver ikke lovgivning, da disse tilbud er omfattet af Familieretshusets generelle tilbud om rådgivning og konflikthåndtering efter § 21 i Familieretshusloven."

I "Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser" (til nr.5) står der imidlertid om indholdet af § 21 (vores fremhævelser): "Familieretshuset **tilbyder alene rådgivning eller konflikthåndtering, hvis** det må forventes, at rådgivningen eller konflikthåndteringen vil kunne medvirke til at forlige parterne eller til at dæmpe deres konfliktniveau. ... De digitale værktøjer er åbne tilbud til de forældre, der har behov for det." - Altså: Familieretshuset skal foretage en vurdering, inden det tilbyder nogen noget. Og: Er det forældrene eller Familieretshuset, der afgør, om forældrene har behov for de digitale værktøjer? Skal Familieretshuset også her først foretage en vurdering?

Det forekommer Mandecentret umuligt at opretholde tilbuddene **generelt og til alle** forældre og samtidigt holde fast i, at tilbuddene **kun** gives, når Familieretshuset har **vurderet**, at de bør gives til de pågældende forældre. (Her er det ikke tilstrækkeligt, at der i Familieretshusvejledningen 8.2. står: "Det obligatoriske digitale forløb og rådgivnings- og afklaringsamtalen er integrerede elementer i Familieretshusets rådgivnings- og konflikthåndteringsstilbud. De to tilbud er beskrevet i punkt 6.1.1 i vejledning om separation og skilsmisse." For både 8.2 og Skilsmissevejledningens 6.1.1 omhandler refleksionsperioden og vil udgå, hvis den afskaffes.)

Med andre ord: **Det er nødvendigt at ændre ordlyden af § 21, således at det tydeligt kommer til at fremgå, at den rådgivnings- og afklaringsamtale og det digitale forløb, som var indeholdt i den hidtidige § 22, SKAL tilbydes til alle forældre, der ønsker det, UDEN forudgående vurdering fra Familieretshusets side.**

For nærmere uddybning og dokumentation, se Bilag 1 nedenfor.

§ 4

5. Det er blevet fremhævet af aktører på området, at refleksionsperioden med den tvungne delte bopæl har øget konfliktniveauet mellem forældrene, idet ingen af dem turde fraflytte børnenes adresse for ikke at stille sig selv dårligere, når det gjaldt at få status som barnets fremtidige bopælsforælder. Med lovforslaget om at fjerne refleksionsperioden bliver det muligt at ansøge om barnets bopæl straks ved beslutningen om at ophæve samlivet. Begge forældre er dog stadig nødsaget til at blive boende sammen på børnenes adresse,

indtil afgørelsen (evt. midlertidigt) foreligger, idet man ellers fortsat vil stille sig selv dårligere. Alternativt kan den ene forælder flytte ud og tage børnene med sig. Herved vil man i løbet af kort tid som følge af CPR-lovens § 8 blive de facto-bopælsforælder, og praksis viser, at man derved øger sandsynligheden for på sigt også at blive bopælsforælder i familieretlig forstand. Den pågældende forælder tilføjer imidlertid samtidigt ved udflytningen et stort miljøskift til den uro hos børnene, der allerede er opstået som følge af forældrenes beslutning om at bryde med hinanden.

Ønsker lovgiver at undgå at udsætte børnene for denne uro, må man mindske betydningen af at få tildelt barnets bopæl. Hvordan det kan gøres, falder uden for dette høringssvars rammer; men det er ikke gjort med at afskaffe refleksionsperioden og den tvungne delte bopæl. Ved afskaffelsen sikres det kun, at den beskrevne situation kan indtræffe tre måneder tidligere end før afskaffelsen, nemlig som det var, inden indførelsen af refleksionsperioden og den tvungne delte bopæl. Det kan man selvfølgelig vælge at se som et fremskridt, men det løser altså som nævnt ikke den underliggende problematik, som børnene fortsat vil lide under.

Mandecentret står naturligvis til rådighed, såfremt dette høringssvar skulle give anledning til tvivl, eller såfremt der er behov for en uddybning heraf.

Med venlig hilsen
Mandecentret

Jan Lindell
Chefkonsulent (Familieret)

Anne-Kathrine Salversen
cand.jur.

Bilag 1. Uddybning og yderligere dokumentation ifm lovforslagets § 1, nr. 5.

I § 22 står der i stk. 2 bl.a.: ”I refleksionsperioden skal Familieretshuset endvidere tilbyde ægtefæller omfattet af stk. 1 en rådgivnings- og afklaringssamtale og de tilbud, der er nævnt i § 21.” I formuleringens ”og” må der ligge, at den i § 22 nævnte rådgivnings- og afklaringssamtale kommer oven i de tilbud, der er nævnt i § 21. Lovgiver kan derfor ikke blot antage, at den i § 22 tilbudte samtale er lig med eller indbefattet i den i § 21 tilbudte støtte.

I § 22, stk. 1 står der: ”Familieretshuset stiller et digitalt forløb til rådighed”. I § 21, stk. 1 tales der om ”digitale værktøjer”. Det synes af Familieretshusvejledningen 8.2. at være det samme digitale forløb, der stilles til rådighed for alle forældre, der måtte ønske det. Det er dog også her **vigtigt, at det klart fremgår, at det er en pligt for Familieretshuset at stille forløbet til rådighed UDEN forudgående vurdering. Dette, fordi en forudgående vurdering vil indebære sagsbehandlingstid inkl. ventetid, og derved vil en væsentlig del af den potentielt gavnlige effekt af at gennemgå det digitale forløb blive forhindret.**

I Familieretshusvejledningen står der (5.1): ” På baggrund af karakteren af den enkelte sag tilrettelægger Familieretshuset arbejdet med parterne ud fra den enkelte families behov med henblik på at udnytte forligspotentialet. Det er således individuelt, hvilke tilbud om konflikthåndtering og rådgivning parterne får.”

Det forekommer Mandecentret, at der består en diskrepans imellem behandlingen af målgruppen iht § 21 sammenholdt med behandlingen iht § 22.

Herunder citeres yderligere fra Familieretshusvejledningen (vores fremhævelser):

Fra 8.1

... Alle parter, der har en § 6-sag under behandling, vil som udgangspunkt blive mødt med en konflikthåndterende tilgang. Navnlig i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær skal Familieretshuset som led i den konflikthåndterende tilgang tilbyde parterne et indledende konfliktafdækkende møde med en børne- og familiefaglig medarbejder. **På baggrund af det indledende møde kan Familieretshuset vurdere familiens behov og potentialet for at nå løsninger ved yderligere rådgivning og konflikthåndtering.**

I § 7-sager kan parterne også have gavn af rådgivning og konflikthåndtering, men der er i disse sager i højere grad behov for **differentieret støtte**, der er tilpasset den konkrete situation, som familien og barnet står i.

Familieretshuset **skal kun tilbyde konflikthåndtering og rådgivning, hvis Familieretshuset vurderer, at det vil kunne medvirke til at forlige parterne eller dæmpe deres konfliktniveau.** Der vil derfor være sager, hvor Familieretshuset f.eks. på baggrund af sagens karakter eller Familieretshusets kendskab til parterne fra tidligere sager umiddelbart kan vurdere, at det ikke er hensigtsmæssigt, at der iværksættes en større konflikthåndterings- eller rådgivningsindsats. ...

8.2. Typer af tilbud

Lov om Familieretshuset indeholder ikke en opstilling af, hvilke rådgivnings- og konflikthåndteringstilbud Familieretshuset tilbyder, eller hvornår Familieretshuset tilbyder dem. Familieretshuset skal i stedet **tilpasse tilbuddene til familierne** og udvikle tilbuddene over tid i takt med erfaring og ny forskning. ...

Det digitale værktøj er et onlinekursus i håndtering af forskellige temaer i forlængelse af en samlivsophævelse. **Målgruppen for værktøjet er forældre med et lavere konfliktniveau**, som derved gives et enkelt og let tilgængeligt redskab til styrkelse af forældresamarbejdet. Det digitale værktøj kan udvikles over tid.

Det digitale værktøj ... er åbne tilbud, som Familieretshuset også tilbyder til parter, der ikke har en sag under behandling i Familieretshuset.

Tilbud i refleksionsperioden

... I refleksionsperioden **skal** forældrene gennemgå et digitalt læringsforløb, og **de får tilbudt** en rådgivnings- og afklaringsamtale.

Det digitale forløb har til formål at understøtte forældrenes mulighed for at arbejde med deres relation og blive bedre til at forstå børns reaktion på en skilsmisse. Forældrene kan gennem forløbet tilegne sig viden og værktøjer på egen hånd. Rådgivnings- og afklaringsamtalen har i forlængelse heraf til formål at bibringe forældrene forståelse for børnenes situation og give dem viden om samlivsophævelsens betydning for barnet og om den bedste måde at støtte barnet på både i perioden umiddelbart efter samlivsophævelsen og på længere sigt.

Det obligatoriske digitale forløb og rådgivnings- og afklaringsamtalen er **integrerede elementer i Familieretshusets rådgivnings- og konflikt håndteringstilbud**. De to tilbud er beskrevet i punkt 6.1.1 i vejledning om separation og skilsmisse.

Skilsmissevejledningen 6.1.1. har overskriften "Refleksionsperiode". I den står der bl.a.: "I refleksionsperioden tilbydes forældrene efter § 22, stk. 2, i lov om Familieretshuset en rådgivnings- og afklaringsamtale. Familieretshuset kan endvidere efter behov tilbyde forældrene anden rådgivning og konflikt håndtering efter § 21 i lov om Familieretshuset. Der henvises i denne forbindelse til punkt 8 om rådgivnings- og konflikt håndteringstilbud i vejledning om Familieretshuset." - Ordlyden må betyde, at rådgivningen efter § 21 ligger uden for den rådgivnings- og afklaringsamtale, der omtales i § 22.

Der står ligeledes i 6.1.1: "Alle forældre, der er omfattede af § 42 a i ægteskabsloven, skal tilbydes en rådgivnings- og afklaringsamtale. Familieretshuset skal således ikke foretage en vurdering af, hvorvidt samtalen vil kunne være til hjælp for forældrene, medvirke til at forlige dem eller dæmpe deres konfliktniveau." Som bekendt foreslås Ægteskabslovens § 42a ophævet med nærværende lovforslag § 2, nr.4. Med refleksionsperiodens afskaffelse vil også følge, at dette punkt i Familieretshusvejledningen udgår. **Det bør efter Mandecentrets opfattelse derfor tydeliggøres, at der også efter refleksionsperiodens afskaffelse er tale om en pligt til at tilbyde denne rådgivnings- og afklaringsamtale, som den er beskrevet i den nuværende vejledning, en pligt som indebærer, at Familieretshuset IKKE skal vurdere noget, inden tilbuddet gives.**

Det samme gælder det digitale forløb, hvorom der i 6.1.1 står: "Familieretshuset stiller det digitale forløb til rådighed for forældrene og yder rådgivning om forløbet. Forældrene indleder forløbet ved, at Familieretshuset tilsender dem hver et link." Også **dette bør fremgå af Familieretshusvejledningen EFTER ophævelsen af refleksionsperioden som noget, der tilbydes ALLE forældre, der ønsker det, UDEN forudgående vurdering fra Familieretshusets side**. Dette, fordi en forudgående vurdering vil indebære sagsbehandlingstid inkl. ventetid, og derved vil en væsentlig del af den potentielt gavnlige effekt af at gennemgå det digitale forløb – eller af at modtage rådgivnings- og afklaringsamtalen - blive forhindret.

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

3. marts 2020

Sendt til lth@sim.dk og familieret@sim.dk

J.nr.: 2020-4102-0018-10
Sagsbehandler:
Anne Aagaard Madsen

Domstolsstyrelsens høringssvar

Social- og Indenrigsministeriet har ved mail af 4. februar 2020 anmodet Domstolsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.).

Udkastet giver ikke Domstolsstyrelsen anledning til bemærkninger.

Domstolsstyrelsen skal dog henvise til vores høringssvar af 4. november 2019, som blev afgivet i anledning af Social- og Indenrigsministeriets høring af 9. oktober 2019 over udkast til Lov om ændring af Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.). Høringssvaret er vedlagt.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

4. november 2019

Sendt til lth@sm.dk og familieret@sm.dk

J.nr.: 2019-4102-0090-4
Sagsbehandler:
Anne Aagaard Madsen

Domstolsstyrelsens høringssvar

Social- og Indenrigsministeriet har ved mail af 9. oktober 2019 anmodet Domstolsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til Lov om ændring af lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.).

Domstolsstyrelsen har i den forbindelse følgende bemærkninger:

Til den foreslåede § 1, nr. 4 (forslag til indsættelse af § 11 a i lov om Familieretshuset), bemærker Domstolsstyrelsen, at når domstolene foretager forkyndelse efter de nugældende regler, vil retten, før der sker forkyndelse via Statstidende, indkalde sagsøger til et retsmøde, hvor vedkommende afhøres under strafansvar om sit kendskab til sagsøgtes opholdssted, andre kontaklinformationer, familie mv.

Resultatet af et sådant møde kan være forskelligt. Hvis det viser sig, at sagsøger alligevel har fået kontakt med sin ægtefælle, kan retten få tilstrækkelige oplysninger til at kontakte ægtefællen. Er oplysningerne om ægtefællens opholdssted ufuldstændige, kan retten vælge at besikke en advokat for sagsøgte i medfør af retsplejelovens § 449, som derefter forsøger at kontakte vedkommende. I visse tilfælde er det hændt, at sagsøger ikke ønsker at oplyse nærmere om ægtefælles opholdssted, hvorfor sagsøger har hævet sagen.

De foreløbige erfaringer med det nye familieretlige system giver derudover Domstolsstyrelsen anledning til at foreslå følgende yderligere lovændringer i forbindelse med det fremsendte lovudkast:

Prøvelse af Familieretshusets midlertidige afgørelser

Det er muligt for Familieretshuset under behandling af en sag om forældremyndighed, bopæl og/eller samvær efter kapitel 5 i lov om forældreansvar at træffe en midlertidig afgørelse. Denne afgørelse kan en part anmode om familierettens prøvelse af, jf. den almindelige bestemmelse herom i lov om Familieretshusets § 39. Imidlertid vil sagsbehandlingen i Familieretshuset fortsætte, og parterne kommer dermed til at opleve sagsbehandling om de samme spørgsmål i to myndigheder samtidig.

Der henvises på den baggrund til bemærkningerne vedrørende problemstillingen, som er fremsat af Danmarks Domstole ved høringsvar af 23. august 2018:

”Under behandlingen af en familiesag kan der være behov for at træffe midlertidige afgørelser. Det er domstolenes erfaring, at det navnlig er under behandlingen af forældreansvarssagerne, at der opstår behov for sådanne afgørelser om forældremyndighed, bopæl eller samvær, herunder at et samvær kun kan fortsætte med overvågning, eller at det helt skal suspenderes i en periode.

Det følger af lovforslagene, at Familieretshuset under behandlingen af en forældreansvarssag kan træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Det følger også af lovforslagene, at sådanne afgørelser kan parterne få indbragt for familieretten til særskilt afgørelse. Det vil indebære, at sagen fortsat skal behandles i Familieretshuset, mens familieretten skal behandle og afgøre det midlertidige spørgsmål som en selvstændig sag.

Hvis det skal være muligt at finde en samlet løsning for familien, og hvis det samtidig skal undgås, at sagerne sendes frem og tilbage mellem forvaltning og domstole, fordi familien på samme tid har sager både i Familieretshuset og i familieretten, skal der ikke være nogen mulighed for, at parterne kan få indbragt Familieretshusets midlertidige afgørelser for familieretten til særskilt afgørelse.

Når parterne efter gældende regler under en retssag anmoder om en midlertidig afgørelse, vil retten i mange tilfælde som en bedre og hurtigere løsning for parterne kunne tilbyde en samlet behandling og træffe en endelig afgørelse af alle spørgsmål.

Denne mulighed for med det samme at træffe en endelig afgørelse afskaffes med de foreslåede regler. Det er særdeles uheldigt og uhensigtsmæssigt.

Disse bemærkninger relaterer sig ikke til den situation, hvor en midlertidig afgørelse skal tvangsfuldbyrdes af familieretten.”

På den baggrund foreslår Domstolsstyrelsen igen, at muligheden for, at parterne kan få indbragt Familieretshusets midlertidige afgørelser for familieretten til særskilt afgørelse, fjernes.

Det er Domstolsstyrelsens vurdering, at en fjernelse af muligheden for domstolsprøvelse af Familieretshusets midlertidige afgørelser vil medføre en mindre reduktion af udgifterne ved familieretterne, idet tiltaget isoleret set må forventes at reducere antallet af sager, der oversendes fra Familieretshuset til familieretten. Domstolsstyrelsen har dog ikke mulighed for mere præcist at vurdere størrelsen af de reducerede udgifter, da det for nuværende ikke er muligt at indhente data på, hvor mange af Familieretshusets midlertidige afgørelser, der prøves ved familieretten, og da der i øvrigt fortsat knytter sig en væsentlig usikkerhed til det samlede antal af sager, som indbringes for familieretten.

Sammenlægning af sager omfattet af lov om Familieretshusets § 7

Efter ikrafttræden af lovkomplekset den 1. april 2019 viste der sig hurtigt behov for, at Familieretshuset til familieretten kan eftersende et spørgsmål, der angår samme parter og har nær sammenhæng med en anden sag, som Familieretshuset allerede har indbragt for familieretten med henvisning til § 32 i lov om Familieretshuset. Hjemlen til dette og fremgangsmåden mellem de to myndigheder er imidlertid ikke klar.

Det fremgår af lov om Familieretshuset § 4, stk. 3, at sager omfattet af § 2, nr. 1-11, vedrørende de samme parter kan visiteres til behandling sammen.

Der er hjemmel i § 27, stk. 2, nr. 3, for Familieretshuset til at indbringe en § 6-sag for familieretten, hvis sagen behandles sammen med en sag, som er omfattet af § 27, stk. 1, hvilket vil sige en sag om forældremyndighed, bopæl eller indgribende samvær indbragt for retten.

Imidlertid ses lov om Familieretshusets bestemmelser om behandling sammen at forudsætte, at sagerne modtages – nogenlunde – samtidigt i Familieretshuset.

Det er imidlertid ofte forekommende, at forældre henvender sig til Familieretshuset med et spørgsmål om forældremyndighed. Sagen screenes og visiteres som en sag efter § 7 og udredes og sendes familieretten til afgørelse. Efterfølgende rejser en af parterne spørgsmål om samvær. Familieretshuset har som forvaltningsmyndighed pligt til at påbegynde behandlingen, der som følge af kendskab til sagens oplysninger ganske ofte også vil blive visiteret som § 7-sag.

I de tilfælde, hvor Familieretshuset klart vurderer, at udredningsgrundlaget vil være det samme eventuelt med få supplement, som i den allerede oversendte § 7-sag, ses der ikke at være klar hjemmel for Familieretshuset til at indbringe sagen straks for familieretten med henvisning til den tidligere sag.

Domstolsstyrelsen foreslår på den baggrund, at der skabes en entydig hjemmel til indbringelse af en supplerende § 7-sag.

Det er Domstolsstyrelsens vurdering, at en tydeliggørelse af hjemlen i § 32 i lov om Familieretshuset om at behandle sager sammen kun i begrænset omfang vil føre til reducerede udgifter ved familieretterne, da der allerede i et vist omfang sker sambehandling af § 7-sager, der ikke er indbragt for familieretshuset på nogenlunde samme tidspunkt. Domstolsstyrelsen er ikke i besiddelse af data om, hvor mange af de nævnte sager, der sambehandles, ligesom der i øvrigt fortsat knytter sig en væsentlig usikkerhed til det samlede antal af sager, som indbringes for familieretten.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system (revideret udgave).

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Ankestyrelsen

3. marts 2020

J.nr. 20-6520

Cpr.nr.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Danske
Familieadvokater

DANSKE
ADVOKATER

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
lth@sim.dk, familieret@sim.dk

3. marts 2020

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Social- og Indenrigsministeriet har den 4. februar 2020 sendt et udkast til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.) i høring.

Udkastet giver Danske Advokater og Danske Familieadvokater anledning til følgende bemærkninger:

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Det fremgår af høringsbrevet, at lovudkastet navnlig indeholder forslag om afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden, og at forslaget herom er indarbejdet i det lovforslag om opfølgning på det familieretlige system, der blev sendt i offentlig høring den 9. oktober 2019. Danske Advokater og Danske Familieadvokater fremsendte en række bemærkninger hertil ved brev af 7. november 2019.

Det fremgår endvidere af høringsbrevet, at lovudkastet også er opdateret som følge af de høringssvar, som ministeriet modtog efter høringen over det tidligere lovudkast.

Det fremgår herudover, at flere høringssvar indeholdt bemærkninger til de grundlæggende elementer af det nye familieretlige system og til de grundlæggende regler om forældreansvar og adoption uden samtykke, og at ministeriet har noteret sig disse bemærkninger, der vil indgå i de løbende overvejelser om forbedring af lovgivningen om Familieretshuset og reglerne om adoption uden samtykke.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal indledningsvist bemærke, at de tidligere bemærkningerne fremsat i brev af 7. november 2019 generelt fastholdes, idet det dog med tilfredshed er noteret, at det nu fremsendte lovudkast indeholder forslag om afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden, hvilket Danske Advokater og Danske Familieadvokater ved flere lejligheder, og senest ved høringsvaret af 7. november 2019, indtrængende har opfordret til.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal dog herudover gentage, at det nye familieretlige system på specifikke punkter har medført enkelte forbedringer i behandlingen af familieretlige sager, men at det desværre på en række punkter også har betydet en svækkelse af svagere parter vilkår og mulighed for en retfærdig behandling af deres sager. Disse punkter ses der ikke – udover det ovennævnte om afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden – at være taget højde for i det fremsendte udkast til lovforslag, hvilket er beklageligt. Der er i flere henseender tale om punkter, hvor Danske Advokater og Danske Familieadvokater fremhævede en sådan risiko allerede i forbindelse med høringssvaret af 24. august 2018 vedrørende lovgrundlaget for etableringen af det nye familieretlige system (jf. udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og oplæsning og forskellige andre love), og igen i høringssvaret af 7. november 2019, hvortil der henvises, herunder for nærmere begrundelser for de fremsatte forslag og synspunkter.

SAGSBEHANDLINGSTIDEN

Det fremgår af høringsbrevet, at flere høringsparter i deres tidligere fremsendte høringssvar henstillede, at der tages initiativer til at nedbringe de lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset. Ministeriet oplyser hertil, at der på finansloven for 2020 er afsat 104 mio. kr. til styrkelsen af sagsbehandlingen i Familieretshuset, og at der endvidere vil blive gennemført en budgetanalyse af Familieretshuset, i hvilken sammenhæng der også vil ske en belysning af centrale nye tilbud og tilgange i den familieretlige reform.

Det er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters vurdering imidlertid nødvendigt for at sikre en acceptabel sagsbehandlingstid af de familieretlige sager, at der sker en særlig prioritering af sagerne i forbindelse med Familierettens behandling af sagerne. Det er således helt afgørende, at der tilføres yderligere ressourcer i forbindelse med Familierettens behandling af de familieretlige sager. Dette gør sig så meget desto mere gældende fremover, hvor de ophobede sager i Familieretshuset skal behandles i Familieretten.

I forlængelse heraf skal Danske Advokater og Danske Familieadvokater herudover anføre, at den særlige prioritering af sagsbehandlingstiden i Familieretshuset ikke bør stå alene, da det er afgørende for de involverede parter, at den samlede sagsbehandlingstid nedbringes i sagerne og i alle sagstyper på området. Det er således helt afgørende, at prioriteringen af området på tilsvarende vis sker i forbindelse med Familierettens behandling af sagerne.

Herudover skal Danske Advokater og Danske Familieadvokater foreslå, at de såkaldte § 7-sager straks ved Familieretshusets konstatering af, at der er tale om en § 7-sag, indbringes for familieretten.

Efter de gældende regler i kapitel 10 i lov om Familieretshuset (jf. lbk. nr. 766 af 7. august 2019) foretager Familieretshuset bl.a. undersøgelse og oplysning af en § 7-sag, herunder iværksættelse af en børnesagkyndig undersøgelse.

Det er umiddelbart vurderingen, at man ved at flytte bl.a. sagsoplysningen af disse sager, herunder iværksættelse af børnesagkyndige undersøgelser, til alene at finde sted i Familieretten, vil kunne frigøre 40-45% af sagerne fra Familieretshuset. I § 7-

sager iværksættes der som hovedregel børnesagkyndige undersøgelser i forbindelse med Familieretshusets behandling. Det viser sig, at dette ikke er nødvendigt i alle sager. Så ved at lade den dommer, der skal afgøre sagen, afgøre, om der er behov for en dyr børnesagkyndig undersøgelse, vil en del børnesagkyndige undersøgelser kunne undlades. Hertil kommer, at der er børnesamtaler både i Familieretshuset og ved sagens efterfølgende indbringelse for Familieretten. En sådan afskaffelse af dobbeltarbejde vil betyde en væsentlig besparelse i ressourceanvendelsen hos Familieretshuset, der vil kunne overføres til behandlingen af § 7-sagerne i Familieretten.

Herudover vil en sådan reducere af dobbeltarbejde i forbindelse med § 7-sagernes forberedelse betyde en væsentlig nedsættelse af sagsbehandlingstiden, hvilket selv sagt er helt centralt for parterne og særligt ift. evt. børn, hvor lange ventetider i sagerne i sig selv er konfliktoptrappende.

Med venlig hilsen

Jeanie Sølager Bigler
Retschef
jsb@danskeadvokater.dk

Anne Broksø
Formand
Danske Familieadvokater

Danske
Familieadvokater

DANSKE
ADVOKATER

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
lth@sm.dk, familieret@sm.dk

7. november 2019

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Social- og Indenrigsministeriet har den 9. oktober 2019 sendt et udkast til forslag til lov om ændring af Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.) i høring.

Udkastet giver Danske Advokater og Danske Familieadvokater anledning til følgende bemærkninger:

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal på baggrund af det første halve års erfaringer indledningsvist bemærke, at det nye familieretlige system på specifikke punkter har medført enkelte forbedringer i behandlingen af familieretlige sager, men at det desværre på en række punkter også har betydet en svækkelse af svagere parters vilkår og mulighed for en retfærdig behandling af deres sager. Der er i flere henseender tale om punkter, hvor Danske Advokater og Danske Familieadvokater fremhævede en sådan risiko allerede i forbindelse med høringssvaret af 24. august 2018 vedrørende lovgrundlaget for etableringen af det nye familieretlige system (jf. udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love), hvortil der henvises.

Det fremgår af høringsbrevet til opfølgingslovforslaget, at der ved det fremsendte udkast i vid udstrækning er tale om justeringer af lovteknisk karakter. Herudover indeholder udkastet til lovforslaget en række mere indholdsmæssige ændringer.

Nedenfor følger Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters bemærkninger til det nye familieretlige system generelt og i forhold til det fremsendte udkast til opfølgingslovforslag.

SAGSBEHANDLINGSTIDEN

Erfaringerne med det nye familieretssystem har beklageligvis vist, at sagsbehandlingstiden i Familieretshuset er uacceptabel lang.

Som allerede påpeget ved Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters høringssvar af 24. august 2018, er det en helt central forudsætning for et nyt systems succes,

at implementeringen af systemet understøttes med de fornødne økonomiske ressourcer. Lange ventetider i sagerne er i sig selv konfliktoptrappende til skade for parterne og særligt ift. evt. børn, hvorfor sagsbehandlingstiden selvsagt er helt central.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater foreslog på den baggrund, at det burde overvejes, om en særlig prioritering af de familieretlige sager var nødvendig for at sikre en acceptabel sagsbehandlingstid, sådan som det eksempelvis kendes fra straffesager om vold, voldtægt og våben (de såkaldte VVV-sager).

Danske Advokater og Danske Familieadvokater kan desværre konstatere, at der ikke ses at være sket en særlig prioritering af de familieretlige sager. Dette er dybt problematisk for de involverede parter, der oplever den forlængede sagsbehandlingstid, som en voldsom belastning, hvilket i sig selv yderligere vanskeliggør sagernes behandling. Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal på den baggrund henstille til, at en særlig prioritering af de familieretlige sager overvejes fremover for at sikre en acceptabel sagsbehandlingstid.

DELT BOPÆL

Det følger af § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven, at et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed i de første 3 måneder efter samlivsophævelse har delt bopæl, medmindre forældrene er enige om barnets bopæl. Det fremgår endvidere, at forældrene ikke i denne periode kan indlede en sag om barnets bopæl.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater påpegede allerede ved høringssvaret af 24. august 2018, at denne regel vakte bekymring, idet den medfører, at sagsbehandlingstiden, indtil en endelig afgørelse om bopælsspørgsmålet foreligger, trækkes yderligere ud. Vi fremhævede i den forbindelse, at barnet i denne sagsbehandlingsperiode erfaringsmæssigt befinder sig i en konfliktsituation, der nu forlænges i unødigt lang tid.

De praktiske erfaringer med den nævnte regel har beklageligvis bestyrket Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters bekymring. Erfaringerne viser således, at reglen er yderst u hensigtsmæssig, da den låser situationen for familier i konflikt.

Herudover kan nævnes eksempler fra praksis, hvor forældre har set sig nødsaget til at indbringe sager om ophævelse af den fælles forældremyndighed for Familieretshuset alene med det formål at komme udenom den tidsmæssige blokering, der er i systemet. Forældrene har i disse sager ofte ikke reelle konflikter, der relaterer sig til forældremyndighed, men er uenige om bopæl i den periode, hvor der er delt bopæl. Den omstændighed, at de er nødsaget til at tage et sådant initiativ om ophævelse af den fælles forældremyndighed for at få adgang til Familieretshuset, er unødigt konfliktoptrappende.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal på den baggrund indtrængende opfordre til, at reglen ophæves, således at forældrene kan indlede en sag, straks der opstår uenighed.

ANVENDELSEN AF DIGITALT SPØRGESKEMA

Det følger af forældreansvarslovens § 31, stk. 1, at henvendelser til Familieretshuset, bl.a. anmeldelse vedrørende en aftale, anmodning om en afgørelse m.v., som udgangspunkt skal indgives ved anvendelse af en den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Af Vejledning nr. 9279 af 20. marts 2019 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, afsnit 2.3, fremgår det bl.a., at Familieretshuset afviser henvendelser, der ikke er indgivet ved brug af digital selvbetjening. Det gælder dog ikke, hvis borgeren er omfattet af bestemmelserne i § 31, stk. 2, eller stk. 3. Herefter angiver vejledningen en række eksempler på, i hvilke tilfælde muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening skal imødekommes. Det fremgår herudover, at det er Familieretshuset, der ud fra et konkret skøn vurderer, om betingelserne for at undtage fra kravet om anvendelse af digitale selvbetjening er opfyldt.

I praksis er det erfaringen, at den digitale selvbetjening i sig selv i mange tilfælde vanskeliggør anmeldelsen, idet denne fremstår unødigt omfattende og teknisk vanskelig. Dette gør sig selv sagt særligt gældende for svagere parter, der finder systemet uoverskueligt. Her synes de i vejledningen angivne eksempler på tilfælde, hvor muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening skal imødekommes, ikke fuldt tilstrækkelige, og/eller ikke i fuldt omfang fulgt.

Herudover opleves det skema, der anvendes i den digitale løsning, i sig selv som uoverskueligt, ligeledes særligt for svagere parter, og dette er særligt u hensigtsmæssigt henset til den betydning, de indtastede oplysninger har for sagens videre forløb, bl.a. idet det er oplysningerne heri, der indgår i vurderingen af visitationen af sagerne til den videre behandling.

I forlængelse heraf kan der henvises til Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters tidligere afgivne høringssvar af 24. august 2018, hvori det bl.a. blev anført, at det er helt afgørende, at en sag, når den indbringes for Familieretshuset, fra start er ledsaget af alle relevante oplysninger, hvorfor vi henstillede til, at kravene til sagens forberedelse i Familieretshuset skulle skærpes. Det blev i samme anledning anført, at det blev anset for betænkeligt, at visitationen alene skete med afsæt i et skema, som parterne hver især udfylder, og ikke på baggrund af Familieretshusets personlige kontakt med parterne.

Problemstillingen ses yderligere aktualiseret af det ovenfor beskrevne om Familieretshusets restriktive praksis for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening, og oplevelsen af, at det skema, der anvendes i den digitale løsning, i sig selv er uoverskueligt.

Hertil skal det endvidere anføres, at digitale kommunikationsplatforme skal kunne håndtere kommunikation med en partsrepræsentant under hele sagens forløb for at være i overensstemmelse med borgerens ret til at lade sig repræsentere efter forvaltningslovens § 8. Det digitale spørgeskema vanskeliggør efter vores opfattelse opfyldelsen heraf, særligt i opstarten af sagerne, hvor der kræves et personligt login af borgeren. Udover at dette kan opleves som en vanskeliggørelse af processen, særligt for svagere parter, er dette således betænkeligt af retssikkerhedsmæssige årsager.

AFSKÆRING AF KLAGEADGANG

Danske Advokater og Danske Familieadvokater kan henvise til det allerede fremførte ved høringsvaret af 24. august 2018 vedrørende visitationsordningen, hvor vi bl.a. påpegede, da det har væsentlige konsekvenser for parterne, hvilket spor en sag visiteres til, hvorfor det efter vores opfattelse er betænkeligt, at Familieretshusets beslutning om visitation ikke kan indbringes for Familieretten. Dette særligt henset til, at ikke alle Familieretshusets afgørelser efterfølgende kan indbringes for Familieretten.

Danske Advokater og Danske Familieretsadvokater henviste i den forbindelse herudover til, at det var vanskeligt at se, hvordan visitationsordningen, som den var beskrevet i lovudkastet, kunne fungere i praksis, herunder hvordan snitfladerne mellem de forskellige spor fastlægges i praksis. Vi henviste yderligere til, at det vakte bekymring, da konsekvenserne af, hvilket spor en sag henvises til, er væsentlige for sagens parter og helt afgørende for sagens videre behandling og procesform.

Der kan i den forbindelse herudover yderligere henvises til det ovenfor anførte omkring erfaringerne med anvendelsen af det digitale spørgeskema og skemaets nærmere indhold, hvilket efter vores vurdering yderligere underbygger de nævnte betænkeligheder.

I forhold til § 6-sager anførte Danske Advokater og Danske Familieadvokater i høringsvaret af 24. august 2018, at det var betænkeligt, at så væsentligt et spørgsmål som afgørelser om ægtefællebidrag skulle afgøres af Familieretshuset. Der er her tale om sager, som erfaringsmæssigt ofte er meget vanskelige og komplekse, og hvor retspraksis ikke er fast eller entydig. Vi fandt det derfor betænkeligt, at der blev lagt op til en svækkelse af retssikkerheden i disse sager.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater anførte endvidere i den forbindelse, at da Familieretshuset ikke har erfaring med at træffe afgørelse i disse sager, og da der ikke foreligger en klar og entydig retspraksis, vil det i mange sager ikke være muligt for Familieretshuset med tilstrækkelig sikkerhed at konkludere, om en sag er særligt kompliceret og dermed skal behandles i Familieretten.

Det blev herudover anført, at det ligeledes var betænkeligt, at disse sager som udgangspunkt behandles uden advokatbistand, og uden at de forklaringer, der gives til brug for sagens oplysning og afgørelse, afgives under strafansvar, og uden at der er sikkerhed for, at alle relevante oplysninger om parterne er kommet frem.

De praktiske erfaringer med visitationsordningen har desværre alene bestyrket Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters ovenfor anførte betænkeligheder.

Vi har således kendskab til sager, der utvivlsomt skulle have været behandlet af Familieretten, men som behandles af Familieretshuset, og hvor parterne ikke har mulighed for at klage over Familieretshusets vurdering af, at sagen ikke skal indbringes for Familieretten. Hertil har der været sager, hvor det opleves som en klar retssikkerhedsmæssig svækkelse, at der endvidere ikke er klageadgang over selve sagsbehandlingen i Familieretshuset, mens sagen behandles, f.eks. har der været eksempler på sager om ægtefællesbidrag efter separation eller skilsmisse, som trækkes i langdrag af den ene part, og hvor den anden part ikke har nogen mulighed for at klage herover i sagsbehandlingsperioden.

Der kan endvidere henvises til, at oplysning af sager, f.eks. i sager om vilkårsforhandling, som udgangspunkt foregår mundtligt på ét møde, hvor Familieretshusets opgave ifølge mødeindkaldelsen er en gennemgang af reglerne og forligsbestræbelser. Som udgangspunkt er der alene afsat op til 60 minutters mødetid, hvorunder sagen endvidere søges oplyst med henblik på afgørelse, hvis sagen ikke kan forliges. Afhængig af den enkelte mødeleder, kan en stærk part komme til at dominere sådanne møder, særligt hvis den anden part møder uden partsrepræsentant. Udkommet af de pågældende møder kan derfor være meget uensartet og mangelfuldt.

De retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved, at sådanne møder danner baggrund for sagernes oplysning, aktualiseres yderligere af, at det ikke nødvendigvis er den mødeleder, der har deltaget i mødet, der efterfølgende træffer afgørelse i sagen.

Det er selvsagt hensigtsmæssigt, at Familieretshusets og Familierettens kompetencer og ressourcer anvendes på en måde, hvor de gør mest gavn for borgerne, og at ikke alle sager uanset problemtyngde eller kompleksitet skal behandles af Familieretten. Eksempler fra praksis har dog efter vores opfattelse bestyrket vurderingen af, at der er behov for at kunne indbringe Familieretshusets beslutning om visitation for Familieretten. Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal på den baggrund foreslå, at der ikke alene i sager om spørgsmål som afgørelser om ægtefællebidrag, men i forhold til § 6-sager generelt, indføres adgang for parterne til at indbringe Familieretshusets afgørelse om visitation og Familieretshusets sagsbehandling, herunder de enkelte sagsbehandlingsskridt i forbindelse hermed for Familieretten, f.eks. om sagsbehandlingstiden og manglende høring af en borger.

En sådan klageadgang skal selvsagt ikke kunne misbruges af en part til at forlænge en sags afgørelse ubegrundet, og en mulighed kunne derfor være at supplere klageadgangen med kompetence for Familieretten til straks at afvise ubegrundede klager, evt. kombineret med adgang til at afvise klager over visitationen i sager, der i deres indhold ligger under en vis skønsmæssig ”bagatelgrænse”.

FORKYNDELSE

Lovudkastet indeholder forslag til en ny § 11 a i lov om Familieretshuset, hvorefter Familieretshuset ligesom domstolene bør kunne forkynde meddelelser gennem Statstidende, hvis en parts bopæl eller opholdssted ikke kan oplyses, eller hvis det ikke er muligt at foretage forkyndelse for en part, der har bopæl eller opholdssted i udlandet. Når en eventuel frist i en meddelelse, der er forkyndt i Statstidende, er udløbet, og den pågældende part ikke har besvaret meddelelsen, skal Familieretshuset kunne afgøre sagen på det foreliggende grundlag.

Med forslaget kan Familieretshuset opfylde høringspligten efter § 19, stk. 1, i forvaltningsloven, når parten har ukendt bopæl eller opholdssted. Det gælder både ved partshøring over nye ansøgninger og partshøring, der foretages under behandlingen af en sag. Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at bestemmelsen navnlig vil blive anvendt ved partshøring over nye ansøgninger.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 11 a, stk. 2, at forkyndelse sker ved, at en bekendtgørelse indeholdende et uddrag af meddelelsen og oplysning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til Familieretshuset, indrykkes i Statstidende. Be-

kendtgørelsen skal endvidere indeholde oplysning om, hvorfor denne forkyndelsesform anvendes. Af den foreslåede bestemmelse i stk. 3 fremgår det, at ved forkyndelse i Statstidende skal meddelelsen om muligt sendes til den pågældende med post.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal i den anledning påpege, at muligheden for forkyndelse gennem Statstidende hovedsagelig må forventes anvendt i de sager, hvor en part opholder sig i udlandet, og hvor den anden part, har brug for en afgørelse fra en domstol, da ingen andre lande end Danmark anerkender en forvaltningsafgørelse som grundlag for bl.a. skilsmisse. Sådanne sager bør derfor som udgangspunkt henvises til domsstolsafgørelse.

Ved en domstolsbehandling af de pågældende sager sikres endvidere iagttagelse af en række retssikkerhedsmæssige garantier, f.eks. beskikkelse af en advokat for den part, hvis bopæl eller opholdssted ikke kan oplyses m.v., således at sagen bl.a. kan blive afgjort på et oplyst grundlag.

Endelig skal det for så vidt angår udkastet til bestemmelsen i § 11 a, stk. 3, bemærkes, at denne må antages at have et meget begrænset anvendelsesområde, da det må have formodningen imod sig, at der i de omhandlede tilfælde eksisterer en adresse, hvortil post kan sendes.

HENVISNING TIL SAGER OM FORÆLDREMYNDIGHED EFTER DØDSFALD

Det følger af den nugældende bestemmelse i § 6, stk. 2, nr. 11, i lov om Familieretshuset, at i sager, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter, er det Familieretshuset, der træffer afgørelse.

Efter den nugældende § 27, stk. 1, nr. 1, indbringer Familieretshuset en § 6-sag for familieretten til afgørelse, når sagen er oplyst, parterne ikke har fundet en løsning på deres uenighed, og der skal træffes afgørelse om sager omfattet af bl.a. § 15 og § 15 a i forældreansvarsloven, til Familieretten til afgørelse. Med lovudkastet foreslås det, at henvisningerne til §§ 15 og 15 a i forældreansvarsloven om forældremyndighed efter død udgår (de såkaldte dødsfaldssager).

Den foreslåede ændring indebærer, at afgørelser i dødsfaldssagerne som udgangspunkt træffes af Familieretshuset, hvis afgørelse kan indbringes for familieretten til prøvelse efter § 39 i Familieretshusloven. Dette omfatter både sager, hvor kun én person anmoder om at få forældremyndigheden, og sager, hvor to eller flere personer anmoder om at få forældremyndigheden.

Sager af den omhandlede art, dvs. dødsfaldssager, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter, er allerede omfattet af Familieretshusets kompetence. Med lovforslaget bliver også de sager af den omhandlede art, hvor der er mere end én ansøger omfattet af Familieretshusets kompetence.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder det ikke hensigtsmæssigt, at kompetencen i den type sager, uanset der alene er én eller flere ansøgere, er omfattet af Familieretshusets kompetence. Alle andre typer af forældremyndighedssager er omfattet af Familierettens kompetence, der afgøres inden for retsplejelovens regler

fsa. bevisførelse, afgivelse af forklaring under vidneansvar m.v. Sådanne retssikkerhedsmæssige garantier er mindst lige så vigtige for et barn, der har mistet sin(e) forældremyndighedsindehaver(e), som i andre sager.

Danske Advokater og Danske Familieretsadvokater foreslår på den baggrund, at alle dødsfaldssager fremover fortsat behandles af Familieretten. Vi finder ikke, at den omstændighed, at de pågældende sager indeholder en række administrative sagsbehandlingsskridt, adskiller sig fra andre sager om forældremyndighed, eller at dette i sig selv udelukker behandling i Familieretten, da en lang række nødvendige retssikkerhedsmæssige garantier i den type sager herved sikres iagttaget.

Ændring i tidspunktet for en afgørelses virkning

Det foreslås med lovudkastets § 1, nr. 5, at Familieretshuset fremover ikke kan bestemme, at en afgørelse har virkning fra et tidligere tidspunkt end afgørelsestidspunktet.

Det fremgår af udkastet til bemærkningerne hertil, at begrundelsen for forslaget er, at den nugældende bestemmelse i § 34, stk. 2, i lov om Familieretshuset indeholder en sammenblanding af to regelsæt. Det første regelsæt drejer sig om, fra hvilket tidspunkt en afgørelse får virkning sådan, at afgørelsen kan tvangsfuldbyrdes. Det andet regelsæt drejer sig eksempelvis om, fra hvilket tidspunkt en afgørelse om ændring af størrelsen af et børne- eller ægtefællebidrag har virkning, dvs. fra hvilket tidspunkt bidragsbetaleren skal betale det ændrede bidrag.

Da bidragslovgivningen indeholder bestemmelser om, fra hvilket tidspunkt en ændring af et børne- eller ægtefællebidrag har virkning, er der ikke behov for, at Familieretshuset kan bestemme, at en afgørelse har virkning fra et tidligere tidspunkt end afgørelsestidspunktet. Det bemærke videre, at der heller ikke i relation til andre afgørelsestyper er behov for at kunne bestemme, at en afgørelse har virkning fra et tidligere tidspunkt end afgørelsestidspunktet. Dette skyldes, at en afgørelse ikke kan fuldbyrdes m.v., før den er truffet (afgørelsestidspunktet).

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal i den anledning påpege, at vi har kendskab til sager, f.eks. bidragssager, hvor sagsbehandlingstiden har været særdeles lang, ofte pga. den bidragspligtiges forhold. Med den foreslåede ændring vil der være risiko for, at den bidragspligtige af chikanøse grunde kan forlænge sagsbehandlingstiden i årevis, hvorefter den anden part i alle tilfælde skal afvente det endelige afgørelsestidspunkt. For at undgå dette bør princippet om forsørgelsespligt opretholdes, således at alle bidragsafgørelser har virkning fra den bidragsudløsende begivenhed/ansøgningstidspunktet, og ikke først ved afgørelsestidspunktet. Vi foreslår på den baggrund, at den foreslåede ændring udgår af lovudkastet.

Ændring af visse aftaler om vilkår m.v.

Det følger af ægtskabslovens § 58, at hvis ægtefæller med henblik på separation eller skilsmisse har truffet aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten eller andre vilkår, kan aftalen ændres eller erklæres for uforbindende, såfremt den skønnes urimelig for den ene ægtefælle på tidspunktet for dens indgåelse.

Med udkastet til ny § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven, foreslås der indsat en bestemmelse, hvorefter Familieretshuset kan behandle en sag efter § 58 i ægteskabsloven om ændring af en aftale indgået med henblik på separation eller skilsmisse om fordelingen af formuen eller om andre vilkår, hvis betingelserne i retsplejelovens § 448 h er opfyldt.

Med lovudkastet foreslås der således i retsplejelovens § 448 h indsat en bestemmelse om den internationale kompetence til at behandle sager omfattet af § 58 i ægteskabsloven.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater skal i den anledning henvise til, at det i sig selv er meget uhensigtsmæssigt, at sager omfattet af ægteskabslovens § 58 behandles af Familieretshuset henset til kompleksiteten og karakteren heraf. Sager omfattet af ægteskabslovens § 58 kræver således bl.a. en indgående vejledning af parterne og evt. værdiansættelse af en række aktiver og passiver, som ligger udover Familieretshusets kernekompetencer. Betænelighederne herved bliver bestemt ikke mindre med den foreslåede udvidelse af Familieretshusets kompetence til også at omfatte internationale sager. Sådanne internationale sager indeholder i sig selv en yderligere kompleksitet og karakter, der gør dem yderligere uegnede til at henhøre under Familieretshusets kompetence. Hertil kommer det problematiske i, at der netop i den type sager netop er behov for en egentlig domstolsafgørelse, jf. også det ovenfor under punktet om forkyndelse anførte, hvorefter ingen andre lande end Danmark anerkender en forvaltningsafgørelse som grundlag for en række afgørelser på det familieretlige område. Som ligeledes anført ovenfor, sikres ved en domstolsbehandling af de omhandlede sager endvidere iagttagelse af en række retssikkerhedsmæssige garantier for de involverede parter, f.eks. beskikkelse af en advokat.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater foreslår på den baggrund af såvel nationale sager som internationale sager omfattet af ægteskabslovens § 58 fremover henhører under skifteretten, der i forvejen har kompetencen og erfaringerne med sådanne sager.

Med venlig hilsen

Jeanie Sølager Bigler
Retschef
jsb@danskeadvokater.dk

Anne Broksø
Formand
Danske Familieadvokater

Fra Adoptionstrekanten har vi følgende kommentarer til Høring over udkast til lov om opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system: Det er med stor bekymring vi kan konstatere en stadigt stigende mistænkeliggørelse af helt almindelige familier, der selv har sat sine børn i verden. Dette samtidig med en stadigt stigende forherligelse af pleje- og adoptiv-familier. Der er en meget kedelig tendens til at fokusere på svaghederne i de biologiske familier, mens der ikke er samme fokus på eventuelle svagheder i pleje- og adoptiv-familier.

Børn har som udgangspunkt bedst at af befinde sig i trygge og stabile omgivelser i sin egen familie, vi bør stræbe efter at bevare og respektere det nære familieband. Nogen familier har i en periode brug for ekstra støtte til at klare forældre-opgaven. Bliver disse mødt med tillid og reel hjælp og støtte, vil langt de fleste vokse med opgaven, og vil på sigt være i stand til at klare opgaven uden hjælp. Vi har dog oplevet en stadigt stigende tendens til, at familiernes retsstilling bliver voldsomt svækket i det øjeblik myndighederne har fået fokus på dem, og at såvel pleje- som nuværende og kommende adoptiv-familiers retsstilling bliver vægtet og beskyttet i langt højere grad end børnenes egne familier.

Som eksempel på dette kan nævnes forslaget om orienteringsretten efter § 23 forældreansvarsloven, hvor det foreslås, at en midlertidig placering af et barn efter § 32 a i adoptionsloven også indebærer, at orienteringsretten efter § 23 i forældreansvarsloven bortfalder. Det bliver nævnt, at i de omhandlede situationer er barnets forældre ikke enige i adoptionen, og nogle af disse forældre kan opsøge barnet eller de kommende adoptanter og dermed modarbejde det kommende familieskifte. Dette er ikke til barnets bedste, og det er ministeriets opfattelse, at det er vigtigt at kunne beskytte barnet herimod. Disse argumenter kan vi på ingen måde acceptere. Vi ved, at der sker fejl i 70 – 100 % af anbringelsessagerne. Mange børn bliver fjernet fra gode velfungerende familier, børn, som trives og har det godt i deres egne familier, men som siden bliver skadet i pleje – adoptiv-familier og på institutioner. Børn tager alvorlig skade af at blive unødigt fjernet fra sin familie. Vi ved også, at alle forældre som udgangspunkt vil deres børn det bedste. At afholde forældre fra kontakt med deres børn samt at fratage dem retten til orientering om barnet uden adoptanternes samtykke, skader såvel barnet som dets familie, medmindre der er en meget alvorlig grund til det.

Vi anerkender, at det i enkelte tilfælde kan være nødvendigt at placere et barn i en fremmed familie, men helt at afskære barnets oprindelige familie fra kontakt med barnet og orientering om barnet er som udgangspunkt på ingen måder optimalt. Det er af afgørende betydning for barnets trivsel og udvikling at bevare en tæt og stabil kontakt med sin egen familie. Det bør der sættes langt større fokus på. Vi ved fra erfaringer med såvel pleje- som adoptiv-børn, at det har store konsekvenser for børn at miste kontakten med hele deres familie og oprindelige livsgrundlag. Hverken pleje-, adoptiv- familier eller institutioner kan erstatte trygheden og stabiliteten i barnets egen familie.

Med venlig hilsen

Aniella Bonnichsen Adoptionstrekanten

Social- og Indenrigsministeriet
Att: Lars Thøgersen
lth@sim.dk

4. marts 2020

Bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven m.fl. (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Mødrehjælpen vil gerne takke for muligheden for at afgive bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget omhandler først og fremmest en afskaffelse af refleksionsperioden og den tvungne delte bopæl. Det glæder os meget, at der er lydhørhed for de problemer, disse tiltag har betydet for de berørte familier i praksis.

I Mødrehjælpens rådgivning samt behandlingsindsats for voldsudsatte har vi mødt mange af de børn og familier, hvor delt bopæl og refleksionsperioden har øget konfliktniveauet, og hvor ventetid uden hjælp fra systemet skaber utryghed og uvished for barnet. Vi er derfor meget glade for, at det med lovforslaget foreslås at afskaffe den delte bopæl og refleksionsperioden.

Mødrehjælpen er endvidere positiv over for forslagens øvrige komponenter, herunder ændringer i behandlingen af sager om forældremyndighed ved forældremyndighedsindehaverens død.

Mødrehjælpen bemærker også høringsbrevets tekst om de med finansloven tilførte midler i 2020 til det familieretlige system. Mødrehjælpen anerkender, at det nødlidende system tilføres midler, da de nuværende ventetider er helt uacceptable og er til stor skade for de berørte familier. Dog er Mødrehjælpen fortsat stærkt bekymret for, hvorvidt tilførslen af midler er tilstrækkelig, da det seneste år har vist en tydelig underfinansiering og derfor alvorlig grad af manglende kapacitet i Familieretshuset.

Særligt er Mødrehjælpen optaget af, at familier i konflikt mødes tidligt med rådgivende tilbud for at undgå eskalering og udnytte det forebyggende potentiale. Dette er ikke tilfældet i dag, og mange børn må grundet ventetiderne leve for længe i uvished og står i centrum af konflikterne. Afskaffelse af refleksionsperioden og den delte bopæl vil med stor sandsynligvis afhjælpe dele af denne problematik, men Mødrehjælpen mener, at tiltagene ikke i sig selv er tilstrækkelige, hvorfor systemets ressourcer i langt højere grad bør afstemmes behovene.

Spørgsmål til høringssvaret kan stiles til politisk konsulent Jacob Holch, jho@moedrehjaelpen.dk.

Med venlig hilsen

Trine Schaldemose
Vicedirektør

Jacob Holch
Politisk konsulent

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
E-mail: lth@sim.dk og familieret@sim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325659
TRIH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/00440-2

4. MARTS 2020

HØRING OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF FORÆLDREANSVARSLOVEN, LOV OM FAMILIERETSHUSET, LOV OM ÆGTESKABS INDGÅELSE OG OPLØSNING OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE

Social- og Indenrigsministeriet har ved e-mail af 4. februar 2020 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Instituttet har enkelte bemærkninger til de dele af forslaget, der omhandler orienteringsretten for forældre, der ikke har forældremyndigheden over deres barn, som adopteres uden forældresamtykke.

Efter adoptionslovens § 10 træffer Ankestyrelsen afgørelse om adoption af et barn uden forældrenes samtykke, hvis en række betingelser er opfyldt. Når Ankestyrelsen har truffet afgørelse herom, placeres barnet hos en midlertidig adoptionsansøger, som følger af adoptionslovens § 32 a, stk. 1. Den midlertidige placering hos adoptionsansøgeren ophører, når Ankestyrelsen meddeler bevilling til adoption, eller hvor domstolen omgør Ankestyrelsens afgørelse efter adoptionslovens § 32 a, stk. 1. Der kan først udstedes bevilling, når adoptionsafgørelsen er endelig efter adoptionslovens § 11, stk. 3-5. Derfor vil der være en periode, fra Ankestyrelsen træffer afgørelse om adoption uden forældresamtykke og indtil bevillingen finder sted, hvor barnet skal placeres midlertidigt. Under den midlertidige placering, er det adoptionsansøgeren, som har forældremyndigheden over barnet efter forældreansvarslovens § 32 a, stk. 2.

I udkastet foreslås en ændring af, hvornår forældre har adgang til den såkaldte orienteringsret efter forældreansvarslovens § 23, stk. 1. Efter

gældende ret indebærer orienteringsretten, at barnets oprindelige forældre, som ikke har forældremyndighed, har ret til, efter anmodning, at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet m.m.

I dag finder orienteringsretten anvendelse for forældre uden samtykke til adoption i den periode, hvor barnet placeres midlertidigt hos en adoptionsansøger, men bortfalder i det tilfælde, hvor barnet adopteres med Ankestyrelsens bevilling efter adoptionslovens § 16.

Med udkastets forslag vil orienteringsretten bortfalde for de oprindelige forældre, når barnet er blevet midlertidigt anbragt hos en adoptionsansøger efter Ankestyrelsen har truffet afgørelse herom.

Social- og Indenrigsministeriet begrundet forslaget med, at barnets forældre i de omhandlede situationer ikke er enige i adoptionen, hvorfor der er risiko for, at disse forældre vil opsøge barnet eller de kommende adoptanter og dermed modarbejde det kommende familieskifte (afsnit 2.5.2.1.).

Instituttet bemærker, at en sådan situation ikke kan udelukkes, og at det kan være vigtigt at beskytte barnet mod den uro, det kan medføre. Imidlertid bliver stort set samtlige afgørelser vedrørende tvangsadoptioner i dag indbragt for domstolene¹, og derfor er Ankestyrelsens afgørelser i de tilfælde, hvor afgørelserne indbringes for domstolene, ikke endelige.

Såfremt afgørelserne fra Ankestyrelsen indbringes for domstolene kan Ankestyrelsens afgørelse om tvangsadoption ophæves og dermed også den midlertidige placering af barnet hos en adoptionsansøger.

Mens sagen behandles i domstolssystemet, skal barnet bo hos den midlertidige adoptionsansøger. Det fremgår af tidligere lovbemærkninger, at man ved placeringen vil fremme barnets tilknytning til den adoptionssøgende familie, trods der endnu ikke er truffet endelig afgørelse i domstolssystemet.²

Med baggrund i praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, er instituttet betænkelig ved at afskaffe orienteringsretten forinden en sag potentielt er endeligt afgjort ved

¹ Rapport om adoption uden samtykke, Ankestyrelsen, august 2018, s. 24, tilgængelig på: <https://ast.dk/publikationer/rapport-om-adoption-uden-samtykke>

² Bemærkningerne til lov nr. 497 af 1. maj 2019 om ændring af adoptionsloven, lov om social service og andre forskellige love (kontinuitet og enkle forløb for børn, der adopteres uden samtykke), afsnit 2.2.2., tilgængelig på: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=206526>

domstolene. Instituttet bemærker, at myndighederne ikke må vanskeliggøre et muligt fremtidigt familieliv, f.eks. ved at afskære kontakt mellem forældre og et barn.³

Instituttet bemærker, at orienteringsretten ikke er absolut, og det følger således af gældende ret efter forældreansvarslovens § 23, stk. 3, at de oprindelige forældre til barnet kan få frataget deres orienteringsret i særlige tilfælde. Derfor er det instituttets opfattelse, at ministeriet med fordel kunne overveje, om det er nødvendigt at fjerne orienteringsretten i alle tilfælde, hvor Ankestyrelsen træffer afgørelse om tvangsadoption, idet der allerede er mulighed for at undtage orienteringsretten.

Der henvises i øvrigt til instituttets høringssvar af den 21. november 2018, hvor instituttet generelt har bemærkninger til adoption uden forældresamtykke, og hvori det beskrives, at sager om adoption uden samtykke indebærer komplicerede menneskeretlige dilemmaer.⁴

Med venlig hilsen

Trine Otto Hansen

JURIDISK RÅDGIVER

³ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Strand Lobben mod Norge, 10. september 2019, sagsnummer: 37283/13, præmis 208, tilgængelig på: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-195909>

⁴ Institut for Menneskerettigheder, høringssvar over udkast til lovforslag om ændring af adoptionsloven, lov om social service og forskellige andre love (kontinuitet og enkle forløb for børn, der adopteres uden samtykke), 21. november 2018: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/11_november_18/21-11-2018_hoering_over_udkast_til_aendring_af_adoptionsloven.pdf

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til lth@sm.dk med kopi til familieret@sim.dk

KL's bemærkninger til udkast til lovforslag om afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.

Social- og Indenrigsministeriet har ved mail fra den 4. februar 2020 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.). Høringsvaret skal være Social- og Indenrigsministeriet i hænde senest den 4. marts 2020.

Det har ikke været muligt at få KL's hørings svar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt hørings svar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser.

KL har ingen bemærkninger til udkast til lovforslag om afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.

Med venlig hilsen

Janet Samuel

Dato: 4. marts 2020

Sags ID: SAG-2020-01429
Dok. ID: 2890526

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

Til: Lars Thøgersen (lth@sim.dk)
Cc: trif@nanoq.gl (trif@nanoq.gl), Familier (Familieret@sim.dk)
Fra: Uffe Jensen (ufje@nanoq.gl)
Titel: Høringssvar vedrørende høring over udkast til lov om opfølgning på etablering af det nye familieretlige system (revideret udgave) (Nanoq - ID nr.: 13213271)
Sendt: 04-03-2020 17:38

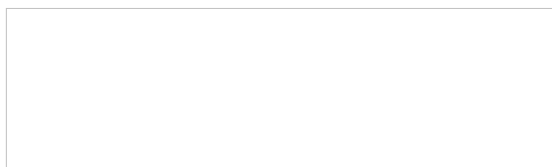
Departementet har ingen bemærkninger til det fremsendte lovforslag, der umiddelbart ikke gælder for Grønland.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Best regards

Uffe V. Jensen
Fuldmægtigi
Fuldmægtig
Head of section

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik
Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet
Ministry of Social Affairs and Justice

P.O. Box xx . 3900 Nuuk
Oq./Tel.: +299 34 5000
ufje@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Social-og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 Kbh. K
Att.: Lars Thøgersen

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte lovforslag. Børns Vilkår er glade for at, at der allerede nu er mulighed for at gennemføre mindre justeringer af lovgrundlaget for det paradigmeskift det nye familieretlige system er udtryk for.

Vi noterer os med glæde, at der lægges op til at afskaffe refleksionsperioden og den tvungne delte bopæl. Det glæder os meget, at der er lydhørhed for de problemer, disse tiltag har betydet for de berørte familier i praksis. På Børne- og ForældreTelefonen har vi mødt mange af de børn og familier, hvor delt bopæl og refleksionsperioden har øget konfliktniveauet, og hvor ventetid uden hjælp fra systemet skaber utryghed og uvished for barnet.

Børns Vilkår skal understrege, at vi er bevidste om, at en mindre del af de forældre, der har søgt om skilsmisse i den forgangne periode, har valgt ikke at gennemføre den planlagte skilsmisse efter refleksionsperioden. Vi skal dog fraråde, at man undlader at bakke op om ovennævnte forslag med henvisning hertil. Andelen på 8 pct. der fortryder, adskiller sig ikke fra det gamle system med straks-skilsmisse, eller niveauet internationalt. Desuden er det vores opfattelse, at en del har anmodet om separation i stedet, for på denne måde at ophæve ægteskabet og komme ud af den usikkerhed refleksionsperioden har skabt.

Børns Vilkår er enig i at de tilbud, der er igangsat for at støtte forældrene i den første tid efter skilsmissen, bør opretholdes som generelle tilbud til alle forældre, der bryder med hinanden.

Børns Vilkår bakker endelig op om fden foreslåede ændring i orienteringsretten for forældre, der har mistet forældremyndigheden over deres barn. Børns Vilkår er enige i den prioritering af ro omkring barnets forhold, som ændringen er udtryk for.

Børns Vilkår skal dog gøre opmærksom på, at der i visse tilfælde kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt med et adopteret barns biologiske slægtninge, også forældrene, hvis dette er til barnets bedste. I disse tilfælde kan orienteringsretten understøtte kontakten og denne bør understøttes på anden vis, hvis orienteringsretten bortfalder.

Spørgsmål til høringsvaret kan rettes til Ingrid Hartelius Dall på tlf. 26816512 (ingrid@bornsvilkar.dk)

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver

**Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K**

lifa@sim.dk & familieret@sim.dk

København, 04-03-2020

Høring over forslag til ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Red Barnet takker for høringsskrivelsen og har følgende kommentarer til ændringsforslaget:

Red Barnet støtter op om, at ordningerne om hhv. tvungen delt bopæl og refleksionsperioden afskaffes, da erfaringerne viser, at de ikke fungerer efter hensigten. I stedet optrapper ordningerne i mange situationer unødige konflikter mellem forældrene. Vi ved, at børnene i disse familier er udsatte, da mange eksponeres for et højt konfliktniveau, hvor det er svært at skærme det enkelte barn. Når forældre ikke kan samarbejde, kan børn blive en stor del af konflikten, og det kan have store konsekvenser for barnet. Red Barnet mener, at en afskaffelse af begge ordninger kan bidrage til en mindre grad af konflikter forældrene i mellem, og at ændringerne vil gavne denne udsatte gruppe af børn, der i den grad har behov for ro, stabilitet og ikke at udsættes for unødige konflikter.

Red Barnet ser positivt på, at erfaringerne med tvungen delt bopæl og refleksionsperioden tages op og evalueres og reageres på, når de viser sig ikke at fungere efter hensigten og ikke er til barnets bedste.

Red Barnet stiller sig gerne til rådighed i forhold til at uddybe kommentarerne til høringen.
Faglig kontaktperson: Projektleder, Rebecca Cronfeld, recr@redbarnet.dk, tlf. 2189 3219.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Johanne Schmidt-Nielsen".

Johanne Schmidt-Nielsen
Generalsekretær

DANSK PSYKOLOG FORENING

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, den 2. marts 2020

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.).

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Dansk Psykolog Forening mener, at det er centralt, at det nye familieretlige system understøtter hjælp og rådgivning til børn og deres skilte forældre. Det er her særligt vigtigt, at systemet er organiseret på en sådan måde, at man undgår, at børnene kommer mere i klemme og belastes yderligere i en i forvejen spændt familiesituation.

Dansk Psykolog Forening er positivt stemt over, at man med det stillede forslag til lovændringer konkret ændrer nogle af de uhensigtsmæssigheder, der har vist sig ved systemet, hvor særligt den oprindelige indførelse af refleksionsperiode og tvungen delt bopæl ikke har fungeret. Vores medlemmer har oplevet, at ordningen i realiteten forlængede og forstærkede konfliktfeltet omkring børnene. Vi støtter derfor op omkring den foreslåede afskaffelse.

Dansk Psykolog Forening er desuden positive omkring, at reglerne om børnebortførelser er blevet justeret i lovforslaget og fremstår klarere samt i overensstemmelse med internationale konventioner. På dette vanskelige sagsområde bør det understreges, at det som regel er vigtigt, at der medvirker børnesagkyndige psykologer ved domstolsbehandling.

Med venlig hilsen
Dansk Psykolog Forening

Eva Secher Mathiasen
Formand, Dansk Psykolog Forening

Stockholmsgade 27 • 2100 København Ø

Tlf.: 35 26 99 55 ♦ www.dp.dk ♦ dp@dp.dk

Til: Lars Thøgersen (lth@sim.dk)
Cc: Astrid Bøgh (AstridBogh@VestreLandsret.dk), Rikke Søndergaard Larsen (RikkeLarsen@OestreLandsret.dk)
Fra: Mikael Sjöberg (MikaelSjoeberg@OestreLandsret.dk)
Titel: forældreansvar
Sendt: 18-03-2020 13:17

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

I en høring har Social- og Indenrigsministeriet anmodet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til et udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabets indgåelse og forskellige andre love - sagsnr. 2019 - 4803 (SIM Id nr.: 216338)

Der er i vid udstrækning tale om de samme forhold, som Dommerforeningen udtalte sig om i sit høringssvar af 7. november 2019 til ministeriet.

Efter udkastet vil Familieretshuset fremover lade domstolene stå for forkyndelsen i Statstidende i sager, der alene vedrører Familieretshuset. Bortset fra at denne konstruktion forekommer mindre logisk, ændrer det ikke på det rent principielle Dommerforeningen pegede på i sit høringssvar om kompetencen i de internationale sager.

Mikael Sjöberg

Landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening
Direkte: + 45 99 68 65 01/ + 45 21 66 18 49

**DEN DANSKE
DOMMERFORENING**

Til: OIM Økonomi- og Indenrigsministeriet postkasse (oim@oim.dk), Lars Thøgersen (lth@sim.dk)
Fra: Mikael Sjöberg (MikaelSjoeberg@OestreLandsret.dk)
Titel: høringssvar familieret/Dommerforeningen/byretspræsidenterne
Sendt: 07-11-2019 14:19

Social og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att: lth@sm.dk
Sagsnr. 2019-4803

Ved mail af 9. oktober 2019 har Social- og Indenrigsministeriet hørt bl.a. Dommerforeningen om udkast til forslag til Lov om ændring af Lov om Familieretshuset, lov om ægteskabets indgåelse og opløsning og forskellige andre love (opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Det fremgår af høringen, at der efter etablering af det nye familieretlige system har vist sig et behov for at justere lovgivningen på enkelte punkter.

Dommerforeningen er i den forbindelse opmærksom på Domstolsstyrelsens høringssvar af 4. november 2019 og Danske Familieretsadvokaters notat af 14. oktober 2019 om behov for ændringer af bestemmelser i det nye skilsmisssystem.

Dommerforeningen kan tilslutte sig Domstolsstyrelsens høringssvar.

Dommerforeningen har ingen bemærkninger til Familieretsadvokaternes forslag om ophævelse af Forældreansvarslovens § 17, stk. 3 og ændring af Forældreansvarslovens § 31, stk. 1. Dommerforeningen er derimod betænkelig ved Familieretsadvokaternes forslag til bestemmelser om en mere generel klageadgang fra Familieretshuset til Familieretten, herunder navnlig advokaternes forslag om adgang til klage til familieretten over Familieretshusets sagsbehandling (forslag til § 39).

Familieretten er ikke en klagemyndighed, men en domstol, der enten træffer direkte afgørelse af borgernes tvister eller foretager en prøvelse af en tidligere administrativ afgørelse i Familieretshuset. Der består ikke et sædvanligt over-/underordningsforhold mellem Familieretten og Familieretshuset, og domstolene skal derfor som sådan ikke forholde sig til sagsbehandlingen, herunder til sagsbehandlingstiden i Familieretshuset. Hvis der skal være en klageadgang, bør denne være til enten Ankestyrelsen eller til Social- og Indenrigsministeriet.

Advokaternes forslag til en bestemmelse i § 27 om adgang til klage for så vidt angår kompetenceforholdene rejser dog ikke de samme problemstillinger.

Udkastet til Lov om ændring af Familieretshuset indeholder en række større eller mindre justeringer. Dommerforeningen har overordnet ingen bemærkninger til forslaget, men skal bemærke følgende:

Til § 1, nr. 4 (forslag til § 11a).

Det fremgår af bemærkningerne blandt andet, at Familieretshuset ønsker mulighed for at kunne foretage forkyndelser i Statstidende. Familieretshuset ønsker dette til brug for partshøringer, hvis en parts bopæl eller opholdssted ikke kan oplyses, og når det ikke er muligt at foretage forkyndelse for en part, der har bopæl eller opholdssted i udlandet. Bestemmelsen skal således navnlig finde anvendelse ved opfyldelse af partshøringspligten efter forvaltningslovens § 19, stk.1.

Det fremgår endvidere, at begrundelsen for den foreslåede bestemmelse er, at Familieretshuset fik afgørelseskompetence i sager, hvor ægtefællerne ikke er enige om separation og skilsmisse, jf. § 26 og § 27, stk. 2, i Familieretshusloven. Endelig fremgår det, at: "Det skal dog understreges, at den foreslåede forkyndelsesadgang

finder anvendelse på alle de sagstyper, som Familieretshuset behandler”.

Dommerforeningen finder, at udkastet til lovforslag bør indeholde en nærmere begrundelse for, hvorfor der på netop det familieretlige forvaltningsområde - i sammenligning med andre forvaltningsområder - er behov for særlige regler om en forkyndelsesadgang for Familieretshuset i Statstidende. Det henstår uklart, hvordan og i hvilket omfang Familieretshuset vil bruge en eventuel mulighed for forkyndelse i Statstidende, herunder hvad en manglende reaktion på en partshøring medfører. En nærmere redegørelse i lovudkastets bemærkninger for, hvad der gælder på andre administrative områder uden for det familieretlige område vil også være hensigtsmæssig og kunne bidrage til at fastlægge det nærmere reelle behov for en sådan regel.

Dommerforeningen nærer en vis bekymring for, at denne forkyndelsesmåde, der findes i retsplejeloven og som anvendes, når alle andre forkyndelsesmåder er forsøgt, tillægges en administrativ myndighed som led i dennes sagsbehandling. Dommerforeningen ser umiddelbart ikke grund til at ændre regelgrundlaget, hvorefter forkyndelse i Statstidende finder sted efter retsplejelovens regler. I det omfang indførelse af en sådan adgang for Familieretshuset til at foretage forkyndelse i Statstidende fastholdes, vil en mulig løsning dog kunne være at lade sådanne forkyndelser ske gennem enheden for udenlandsk forkyndelse ved Retten på Frederiksberg.

Dommerforeningen så i lyset af det ovenfor anføre i det hele taget gerne, at behovet for den foreslåede regel blev nærmere belyst, og at en eventuel ordning blev nærmere drøftet med Justitsministeriet.

§ 2, nr. 3 (forslag til § 43, a, stk. 2) og § 9, nr. 1 (forslag til § 448h) og § 9, nr. 2 (ændring af § 478 ved indsættelse af ny nr. 3)

Bemærkningerne til § 448 h, der vedrører den internationale kompetence i sager efter ægteskabslovens § 58, bør indeholde en nærmere redegørelse for, hvilke afgørelser Familieretshuset i praksis træffer (eller hvilke forlig der i praksis indgås for Familieretshuset) efter ægteskabslovens § 58, herunder i hvilket omfang der overhovedet er et grundlag for tvangsfuldbyrdelse efter retsplejelovens § 478 af sådanne afgørelser og forlig efter de almindelige fuldbyrdelsesregler.

Dommerforeningen bemærker, at den foreslåede ændring af § 478 medfører, at der rykkes på rækkefølgen i denne helt centrale bestemmelse om grundlaget for tvangsfuldbyrdelse i retsplejeloven. Med forslaget bliver udenretlige forlig, gældsbreve og pantebreve, der i dag er omfattet af retsplejelovens § 479, litra 4)-6) omfattet af nye numre, hvilket synes uhensigtsmæssigt henset til, at tvangsfuldbyrdelsesgrundlaget ofte er fortrykt i forlig, gældsbreve og pantebreve. I stedet foreslås det, at den omhandlede bestemmelse om tvangsfuldbyrdelse i givet fald indsættes som et nyt nr. 9.

Lovforslaget vedrører overordnet en række regler vedrørende Familieretshusets internationale kompetence. Antallet af problemstillinger herom og til dels heraf afledte problemstillinger af international-privatretlig karakter må antages med tiden at blive flere og flere. Det giver derfor efter Dommerforeningens opfattelse derfor god mening at nedsætte en arbejdsgruppe med særligt fokus på mere praktiske problemstillinger i relation til international-privatretlige forhold. Afhængig af kommissoriet ville en sådan arbejdsgruppe også kunne komme med forslag til ændringer i de gældende regler. Det ville være naturligt, at de centrale myndighedsaktører og advokaterne var repræsenteret i en sådan arbejdsgruppe.

Dommerforeningen er enig i, at der er behov for justeringer af større eller mindre grad i forskellige regler, som arbejdet med det nye familieretlige system skrider frem. Dommerforeningen og Danmarks domstole medvirker gerne i løbende drøftelser om behovet for sådanne ændringer og justeringer.

Byretspræsidenterne er ligeledes hørt over lovudkastet. Dette hørings svar er udarbejdet i samarbejde med og senere forelagt byretspræsidenterne, som kan tilslutte sig svaret.

Mvh

Mikael Sjöberg

Mikael Sjöberg

landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Direkte: + 45 99 68 65 01/ + 45 21 66 18 49

**DEN DANSKE
DOMMERFORENING**